

DIRVA

THE FIELD

Nr. 15
Balandžio-April 9, 1953
Cleveland, Ohio

Mūsų garbingą praeitį reikia visiems iškelti

Pasikalbėjimas su A. Oliu, sąskrydžiui
Washingtono rengti komiteto nariu
Dalyvaus 200 kongr. ir senatorių

Rašo JONAS VALAITIS

Tautinės Sąjungos rengiamos iškilos į Washingtoną proga, mūsų bendradarbis kreipėsi į advokatą Antaną Oli, Chicago Sanitary District Prezidentą, kurį kovo 21 d. didžiausias pasauly dienraštis Chicago Daily Tribune siūlo kandidatu Chicagos miesto mayoro pareigoms, o trys didžiosios amerikoniškos organizacijos kovo 27 d. jį pagerbė Good Government Award bankete "For outstanding public service in the Government in the State of Illinois." Nors būv anksčiau manę pagerbti Illinois Gubernatorių ar miesto mayorą, ta garbė teko lietuviui. Tokios augstos garbės dar lietuvis Amerikoje nebuvo susilaukęs.

— Girdėjau, kad Jūs, ponas Oli, rūpinatės Washingtono sąskrydžiu Lietuvių Sąskrydžiui birželio 20 ir 21 dienomis, Lietuvos pirmajam Karaliui Mindaugui pagerbti ir Lietuvos 700 m. sukakties paminėti.

— Aš esu tik narys komiteto, kuris šiuo reikalu rūpinasi. Birželio 20 ir 21 dienomis iš visos Amerikos kviečiami pavyzdiniai lietuviai, organizacijų atstovai, atvykti į Washingtoną pasididžiuot Lietuvos praeitim. Jeigu tautos su neįdomia praeitimi mėgina įsiviešoti savo istorijos, mes, lietuviai negalime tydomis praleisti fakto, kad šįmet sukanka net 700 metų, kaip Mindaugas vainikuotas Lietuvos pirmasis Karalius, sujungęs visas lietuvių gimines, įsteigė galingą Lietuvos valstybę ir mirdamas, paliko stipriais pagrindais didelę ir galingą valstybę. Amerikiečiams nėra žinoma, kad Lietuva yra sena valstybė, kuri nadingai patarnavo Europos ir civilizacijos progresui. Turėdami tokią įdomią praeitį, mes ją privalome iškelti amerikiečiams ir visiems mūsų draugams, ta pa-

čia proga iškelkim savo gražųjį meną ir lietuvių muziką, kuriuose atsispindi lietuvių kultūra.

— Jūsų aiškinimas labai įtikinantis. Idomu, kaip mes visi galėtume pagelbėti ir prisidėti?

— Prisidėkime dalyvaudami iškilmėse, įprasminami Lietuvos Himno autorius Kudirkos mintis, stiprybę senkime iš praeities. Kiekvienoje lietuvių kolonijoje lietuviai privalėtų, ne tik raginti savuosius, bet ir nelietuvius, o ypatingai valdžios atstovus, dalyvauti šiame minėjime.

— Ar birželio 20 ir 21 dienomis manote susilaukti daug žmonių?

— Esu tikras, kad Amerikos lietuviai veikėjai suplausk į Washingtoną šiai šventei. Sudominti Lietuvos praeitim kongresmanų, senatorių ir kitų augstų valdžios pareigūnų manome sukviešti iki 200.

— Skačiau, kad šiame minėjime bus pagerbtos ir karių motinos.

— Lietuviai kariai gina Amerikos ir pasaulio laisvę, kovoja Jungtinių Tautų kare. Nuskriaustos jų motinės turi būti prisimintos ir pagerbtos. Mūsų pareiga joms duoti vilties, paguost. Kviečiamos karių motinos, sesutės, žmonos ir sužadėtinės. Mums garbė didelį moterų būrį pristatyti Amerikos vyriausybės nariams, parodyti, kad lietuvių tauta prisideda tautų laisvės ginti.

— Nepaprastai jautru ir tikrai gražu! Beja, ar bus laisvo laiko gražiai Amerikos sosti-nei Washingtonui apžiūrėti?

— Bus pakankamai laiko — visą birželio 21 d., sekmadienį. Birželio 20 d. 10 val. ryto vyks minėjimas, o vakare 7 val. bus didysis banketas su nepapras-

Minist. St. Lozoraitis pareiškimas

Galų gale tas bolševikas, žmogaus teisių ir paties žmogaus niekintojas, duotojo žodžio ir iškilmingųjų sutarčių laužytojas, viso, kas gera ir kilnu, priešas, kiekvienos laisvės naikintojas, milijonų žmonių kankintojas ir žudytojas, tikėjimo persekiotojas, ištisų tautų pavergėjas, darbininkų išnaudotojas, didžiausias visų laikų taikos ir karo kriminalistas, Lietuvos engėjas, lietuvių vaikų budelis — galų gale Stalinas yra miręs.

Šitos geros žinios nekantriai laukė nesukačiuojami bolševikų kaliniai, Sibiro koncentracijos stovyklų kankiniai; jos laukė nepabaigiamos minios žmonių, kuriems jis pavertė gyvenimą kalėjimu, katorga, kapu, kuriems jis atėmė gyvenimo grožį, tikslą, prasmę ir viltį; jos laukė kiekvienas žmogus pasaulyje, kuriam rūpi teisybė ir teisingumas, kurs tikį į Dievą ir Jo teisingai baudžiančią ranką; jos laukė nerimdomos savo šaltuose kapuose, taip tankiai pasėtuose nuo Magdeburgo ligi Korėjos ir nuo Ledinuotojo Okeano ligi Indokinijos, niekšiško bolševikų teroro nekaltos aukos.

Tai įdomia meno programa Stalero viešbutyje, Washingtone.

Tai keli klausimai ir į juos atsakymai visiems tuo sąskrydžiui besidomintiems. Reikia laukti, kad birželio 20-21 dienomis Washingtono susitikis visos Amerikos lietuviai ir pademonstruos savo valstybinius ir dvasinius turtus.

VILTIES NAMAI

Vilties-Dirvos namams šią savaitę savo auką atsiuntė:

Smetonienė Sofija,	Cleveland	\$10.00
Rauby Helen,	Detroit	2.00
Pocius P.,	Columbus	5.00
Šulinskas O.,	Newark	1.00
Mažeika V.,	Chicago	2.00
Krinickas A.,	Cleveland	1.00
Matonis A.,	Waterbury	1.00
Trimakas S.,	Chicago	1.00
Alantas V.,	Detroit	1.00
Savukinas J.,	Newburyport	1.00
Petukauskas V.,	Cleveland	5.00
Bobkaitis V.,	Brooklyn	5.00
Laugman Sam,	Pittsburgh	1.00
Grinius J.,	Detroit	1.00
Gražulis B.,	Flushing	2.00
Zubkus Angelė,	Brooklyn	1.50
Karečka K.,	Jamaica	5.00
Vaitkus A.,	Chicago	5.00
Slivinskas J.,	Waterbury	1.00
Sumakaris Albert,	Cleveland	3.00
Kiršonis Aleksas,	Toronto	5.00
Balanda V.,	Cleveland	1.00
Rūkas K.,	Hartford	1.00
Skirmantai E. ir St.,	Sacramento	2.00
Lozoraitis V.,	Linden	5.00
Adomavičius V.,	Athol	10.00
Steponaitis K.,	New Britain	1.00
Černius K.,	Chicago	1.00
Gaurilius J.,	Chicago	5.00
Babickas K.,	Chicago	5.00
Sims M. ir J.,	Detroit	5.00
Leimonas Kazys,	Cleveland	5.00
X. X.,	St. Louis	5.00

Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkojame. Mes tikime, kad ir kiti Dirvos šaitytojai mūsų darbą savo auka parems.

Tos geros žinios laukė Lietuva, Stalino apgauta, užpulta, okupuota, kankinama, žudoma, ir toji žinia pripildė pasitenkinimo jausmu kiekvieno teisingo žmogaus širdį.

Šis jausmas yra natūralus ir teisėtas, nes yra teisėta ir būtina pageidauti, kad nusikaltimui būtų padarytas galas ir kad nusikaltėlis būtų nubautas. Jeigu tai taikoma kasdieninio gyvenimo kriminalistams, juo labiau tai liečia masinių žudynių kaltininką Staliną. Žinoma, žmonių teisingumo jausmui patenkinti būtų buvę reikalinga, kad jis pirma, dar būdamas čia žemėje, stotų žmonių teismo būty tarptautinio teismo nuteistas baigti savo niekšišką gyvenimą vienoje tų Sibiro kasyklų, kuriose dabar žūva jo deportuotieji lietuviai. Bet niekas nežino, kaip greit žmonių teisingumas būtų įvykdytas ir kiek nelaimių Stalinas dar būtų galėjęs atnešti žmonijai, kiek dar gyvybių pražudyti. Todėl neliko nieko kita kaip trokšti, kad tą nusikaltėlį pasiektų kuo greičiausiai galutinė Dievo bausmė kitame gyvenime, po mirties. Dabar tai yra įvykę.

Stalino mirtis ne tik turi moralinės reikšmės, ne tik patenkina dorų žmonių teisingumo jausmą; ji taip pat yra svarbus politinis įvykis, kurs ilgai turės įtaką Sovietų Sąjungai ir komunistų sūkių pasekmių. Pirmiausia jis sudaro didelę spragą sovietų valstybės ir bolševizmo vadovybėje, nes jeigu Stalino bendradarbių tarpe su Malenkovu priešaky ir yra, tokių pat, kaip jis, aršių komunistų, prityrusių žmogaus persekiojime bei žudyme, tai vis dėlto nei vienas jų neturi to prestižo bolševikų tarpe, kurį turėjo miręs Kremliaus diktatorius. Kad toji spraga paliečia sovietų vyriausybės ir iš viso santvarkos lygsvarą, parodė net ir bendras Maskvos vyriausybės, komunistų partijos ir vyriausiojo sovietų atsišaukimas, kuriame aiškiai jaučiama baimė, kad Staliniui mirus gali būti sutrikimų valdžios ir partijos veikloje. Nėra abejojimo, kad sovietai metų metais ruošėsi prie Stalino mirties ir iš anksto nustatė priemones, pavartotinas jai įvykus. Ir vis dėlto tam momentui atėjus jie pasijuto netikri, nes sovietų valdovai negali pasitikėti nei savo pavergtomis masėmis, nei vieni kitais savo tarpe.

Dabartinė padėtis Kremluje yra labai panaši į tą, kuri buvo susidariusi mirus Leninui. Ir tada palyginamai mažai žinomas bolševikas — Stalinas — tapo Lenino įpėdiniu. Ir tada pradžiūje apie įpėdinį neva vieningai susibūrė seni Lenino bendradarbiai. Bet kaip pasibaigė toji vienybė? Koks buvo Lenino bendradarbių likimas? Kamenėvas buvo sušaudytas, Zinovjevas sušaudytas, Bucharinas sušaudytas, Trockis nužudytas, Rykovas sušaudytas, Jenukidze sušaudytas, vyriausi čekistai Menžinskis, Ježovas ir Jagoda nužudyti, raudonosios armijos maršalai Tučachevskis, Jegorovas ir Bljučeris sušaudyti, siūtaip žengdamas per savo sėbrų lavonus, Stalinas pasidarė vienintelis sovietų valstybės dik-

Dabar didžiausias dėmesys atkreiptas į derybas Korėjoje. Vaizduose matome: viršuje, kairėje — UN įgaliotinis pulk. W. D. Carloch duoda pranešimą laikraščininkams, viršuje dešinėje — US laivyno atsargos adm. J. C. Daniel belaisvių reikalų tvarkytojas. Apačioje — komunistų delegatai ateina į Panmunjon deryboms.

Kaip ruošiasi ginti Europą

Dažnai girdime pranešimus apie NATO konferencijas, pasitarimus, planus, vykdomus oro, jūrų ar žemyno manevrus. Kaip iš tikro yra, kiek yra pažengusi Vakarų gynyba, kas daroma re-

aliai bolševikų grėsmei atremti? Tai klausimai, kurie ypač rūpi ir vokiečiams su Vak. Europos gyventojams, bijantiems bolševikinės invazijos.

Šiuo metu, kaip pažymi vokiečių spauda, eina kova dėl Europos ateities. Tai likiminis jos klausimas. Jei patys europiečiai nenorės gintis, tai ir amerikiečiai negalės jų kaip reikiant nuo invazijos iš Rytų apsaugoti. NATO gynybinis pajėgumas nuolat auga ir tvirtėja. Tai gal geriausiai įsitikinti ir patys gyventojai Pflazo (Vokietija) krašte, kur iš žemės dygsta aerodromai, kareivinės, stovyklos, pratimų aikštės.

Visa Vak. Europa suskirstyta į 2 pagrindines sritis: Base Section, esančią vakary Prancūzijoje prie Berdeaux ir La Rochelle, ir Advance Section, apimančią Paryžių prie Liuksemburgo su Metz, Kaiserslauternu ir kt. vietovėmis. Yra ir trečioji pagalbinė linija, einanti iš Livorno Italijoje per Austriją į Muencheną. Prancūzija sudaro tik vieną etapą visoje gynybos sistemoje. Pati sistema yra tie-

sio milžiniška ir apima visą eilę įtvirtinimo taškų, aviacijos bazių, šaudmenų, pakaitos dalių ir maisto sandėlių. Ji yra subordinuota SHAPE, vyr. NATO pajėgų Europoje vadovybei (SHAPE yra santrumpa iš Supreme Hiedquarter Allied Powers in Europe).

(Perkelta į 8 pusl.)

VISAM PASAULY

• Italijoje, po ilgai trukusių parengiamųjų darbų ir parlamento posėdžių, priimtas naujas rinkimų įstatymas. Jis nenaudingas mažoms partijoms. Nenaudingas ir komunistams, kurie dėl jo kelia rūpesčius. Paleistas parlamentas. Nauji rinkimai birželio 7 d.

• J. Tautose pagaliau susitarta generaliniu sekretorium išrinkti švedą Dag Hammarskjöldą.

• Didžiausias šios savaitės komunistų koliojimosi šūvis — Vakarų Vokietijos kanclerio Adenauerio kelionė į Washingtoną. Suprantama, nes rusai komunistai labiausiai bijo Vokietijos kumščio.

• Maskvoje tikrai dedasi keisti reiškiniai. Paleisti visi suimtieji gydytojai, o suimti tie, kurie juos įskundė. Manoma, kad tie gydytojai veikė Malenkovo ir Berijos įsakymu. Dabar, kada tie didžiausi viešpačiai, į kalėjimą eina kiti.

• Po gydytojų žydų paleidimo Izraelis vėl pradeda gerintis Maskvai.

• Portugalijoje mirė buv. Rumunijos karalius Karolis. Ėjo 59 metus.

• Arkivyskupas A. Samorė yra paskirtas Nepaprastųjų Bažnytinių Reikalų Kongregacijos Sekretorium. Tai yra viena dviejų svarbiausių, be kardinolo valstybės sekretoriaus ir pro sekretoriaus vietų Vatikano valstybės sekretariate.

Mons. Samorė buvo daug metų Apaštališkos Nunciatūros Kaune sekretorium. Vėliau jis ėjo įvairias atsakingas pareigas Vatikane ir užsieny ir labai greitai buvo pakeltas nuncijum.

Mons. Samorė priklausė prie tų retų žmonių, kurie neprašomi, patys įeina į politiką ir išreikšti savo simpatiją Lietuvai.

Prancūzijos ministras pirmininkas Rene Mayer (kairėje) ir Prancūzijos ambasadorius Henri Bonnet, abu dideli pipkininkai, kalbasi prieš išvykstant po pasitarimų Amerikoje.

Dovydeno Per Klausčių ūlytėlė

Naujoji L. Dovydeno nemaža apysaka (176 psl., išleista "Gabljos") iš pat pradžių patraukia. Naujas šedevriukas! — džiaugies skaitydamas pirmosius keliasdešimt puslapių: ir aplinka, ir žmonės, ir kompozicija tokioji knygoje, kur esama bent kelių lygiavertųjų veikėjų, meistriškai sutvarkyta, nupiešta, apibūdinta ir humoru pagardinta — tikras šedevriukas! Skaitytojas kiek nusivilia, perskaitęs maždaug trečdalį ir toliau iki pat galo nebeužtikdamas lygoje koncentruotos tos rašytojos jėgos, kuri tryškia pradžioje. Tolimesni puslapiai nebe tik vietomis darosi atgrasūs veikėjų seksualiniais pasigardžiovimais, bet taip pat rodyti, kad pats veiksmas, tiksliau — puslapių skaičius dirbtinokai norima ištempti, todėl pradeda pasakoti sponai ir įdurstoma nemaža epizodų, su veiksmu mažą ką bendra beturintį, o šitokių dalykų pradžioje nebuvo.

L. Dovydenas apysakoje vaizduoja, kaip dar prieš pirmąjį pasaulinį karą kažkur iš pabiręs išsirušia keliauti į šilavą — į Stebuklą: tai Adomas Čiulada — klebonijos ūkvedys, Klementas — Klemukas Ripkus — miestelio muzikantas, laikrodininkas savamokslis, burtininkas ir t.t., Leokadija šiugždienė — jauna ir smarki seno "krieno" ūkininko bevaikė žmona ir Albina Vainiūtė — varpininko globama ir pameilinama pamestinukė. Kiekvieno jų kelionės į Stebuklą tikslas vis kitoks. Čiulada, klebono pavestas, lydi Albina, kuri siunčiama į žemaitiją gyventi, nes paaiškėja, kad senis varpininkas bando su ja išvirkauti. Klementas galvoja kelionėje susigretinti su Albina, nes toji jam seniai patinka, o Leokadija keliauja pasimelsti, nes ji trokšta vaikų, bet taip pat nešasi slapta mintį — patraukti savo pusnį Klementą.

Kelionėje, kai apsisotijama ilgesniams poilsiui, senis ūkvedys pradeda mėgautis su 20 metų Albina, o Klementas su Leoka-

B. KAZIMIERAITIS

dija šiugždiene, dar vis tebe galvodamas apie Albina, kaip būsimąją žmoną. Pagaliau senis miršta (bene nuo vidurių šiltinės), Leokadija, nepasiekusi ne Stebuklo, grįžta namo (laukti kūdikio, kurio tėvas — Klementas!), o Klementas, gavęs iš senio degutininko žemės ir degutinę, veda Albina (toji gimdydama miršta).

Savo pagrindiniams "Per Klausčių ūlytėlę" veikėjams apibūdinti L. Dovydenas pradžioje skiria gana nedaug vietos, vos po kelių puslapių, ir iš jų šykščiu puslapių jie išsinaus ryškūs gyvi žmonės. Vėliau, pasakytume, kai veiksmas prikamšomas nebereikalingų epizodų, jie net pradeda nublukti, pasidarydami lyg ir nebe tie žmonės, kokius matėme pradžioje. Albina išgudrėja, Leokadija lyg ir kiek apiblinka, iš "gubės pieno tetrūkstančios" žydincios moterėlės išvirsdama į žymiai blankesnę, apiblinkančią ir Klementas, o Adomas tarpel kaip ir suplaza, lyg krintanti žvaigždė, kaip ir įsigiedžia pajudinti savo senbernystę ir vilioja Albina. Tik bene tarpais jo priešariniai miestelio ir kaimo žmonės bus per gudurūs. Klementas Albina vadina mieląja, lyg daug knygų perskaitęs miesčionis, nors metus žymėjo brūkšniais beržo tošėje. Senis Kartanas, tegul tarnavęs kariuomenėje ir teatre, taip pat gudriai nukalba, o ypač gudrus Banaventūra. Tiesa, jis skaitas laikraščius, tik ar iš laikraščių ir elgetų jis galėjo perimti tokį žodyną, kaip objektyviai, objektais, konstatuoti?

Labai gaila, kad neišėjo į Stebuklą vienkiojis Banaventūra: tai jūdiariausias žmogus visoje knygoje, bet jis, pradžioje toks reikalingas, toks visa žinas ir gudrus, medine koja neįveikė judėti. Gal autorius neleido jam eiti, nes neturėjo trečios savanos — į Stebuklą, tad šitam nebūtų buvę su kuo pasimėgauti

kelionėje (nebent su abiem!)...

Kur L. Dovydenas nenori tempti, ten, rodos, iš jo knygos žodžio neišmestum — kiekvienas reikalingas, būtinas. O kai senis Čiulada ant šieno meilinaisi Albina ir vis kartoja tuos pačius žodžius, kuriuos jau buvo kalbėjęs kitas senis ir jos globėjas varpininkas, skaitytojas nebetiki. Užkliuvę į žemaitiškas vestuves mūsų keliautojai raišytojo plunksna gal dar kartą leidžia labiau išryškėti savo charakteriams, bet kam gi apysakai buvo reikalingas tas Klemento šikšnosparnis ir Leokadijos sponai? Sunku patikėti, kad senis Kartanas, priglaukęs numirti Čiuladą, taip jau lengva širdimi imtų ir atiduotų savo kampą pirmam pasitaikiusiam praeiviui, nors tas praeivis nešiotų net Klemento Ripkaus etiketą. Kam tie čigonai vestuvėse, jei pats L. Dovydenas ankstesniuose puslapiuose parodė gražias žemaitiškas vestuves? Turgenovo "Tėvų ir vaikų" Bazarovas sakė, kad į lagaminą, jei lieka daug tuščios vietos, reikia prikimšti bent šieno!

Žodingas L. Dovydenas ir čia, kaip ir kituose savo raštuose: reto, vaizdingo žodžio ar posakio jam nereikia pirkti. Be to, jo piešiamasis vaizdas niekada nepagrūstas. Jis nesistengia, lyg iš kažkokios versmės, pergrūsti, kaip, sakysim, daro "Užuovėjos" autorius M. Katiliškis. L. Dovydenas paima detalę ir kalba apie ją iki norimos vietos. Štai vestuvėse, kai visi pasiuntę šokti ir dainuoti, L. Dovydenas šitaip parodo aplinką:

"Ant stalo stovėjusi dar nebaigta gerti degtinė, žalia kaip gyvatės akis, krinta ir varva po šokėjų kojoms. Apipjaustyti pusuikigalių paršas nuo jaunųjų stalo taip pat nukeliauja po stalą, kur jis atsiguola aukštelininkas ir vartalojasi pagal šokėjų trepsėjimą, vartalojasi čia į vieną, čia į kitą pusę."

Po tuos poros sakinių, kurie kartą parodo, kokio didelio būta šokimo, rašytojas vienu sakiniu

pažymi, kas dainavo, ir vėl grįžta prie paršo:

"Norėtų ir paršas pritarti, nes jisai nuo vakar dienos prasizijo, bet jis tik vartalojosi, ir jam labai gera, kai prie jo nukrinta ir šakutė, kuri tyliai skamba nuo trepsėjimo."

Tas aiškumas, šen ten brūkšnelių brūkštelėjimas, nesistengimas privaryti žodžių ir vaizdų gera L. Dovydeno ypatybė. Štai dar smulkmenėlė, kaip jis mažų brūkštelėjimu čia pat parodo ir žmogaus judesį ir vaizdą:

"Lyg atspėjusi jo geismą, Albutė pasiverčia ir visa nuoga ranka pavaiko viršum savo veido mašaliukų debesėlių." Ir viskas, ir tiek.

Jei L. Dovydenui ir nepasisekė iki galo parašyti tokio šedevriuko, kokio įspūdį sudaro pirmasis geras apysakos trečdalis, tai vis dėlto gražių dovėdėniškų perliukų yra iki paties paskutinio puslapio. Neskaitant jų klausčių, kuriuos čia suminėjo, L. Dovydenas pasirodė visiškai pajėgus, ir jei jam būtų pasisekę iki galo išlaikyti pirmojo trečdalis vaizduojamąją jėgą, sakytume, kad bene bus tai pati geriausia jo praeitų metų knyga suaugusiems, bent išmetus iš jos visus užkamšymus. L. Dovydenas turi dar vieną puikią rašytojišką dovą, kurios trūksta dažnam mūsų rašytojui, tai humoristo dovą, kuri iš tiesų brangintina ir vertintina.

Vieno klausimėlio dar nepajėgsiu nutylėti. Rašytojas, tiesa, yra visiškai laisvas pasirinkti, apie ką rašyti, niekas jam negali ir neprivalo primesti situacijos ir nurodyti, ką turi daryti jo žmonės. Toks laisvas yra ir Dovydenas. Tik, sakykite, ar pagrįstai bus mūsų spaudoje mesta mintis, kad J. Jankus "Paklydusius paukščius" parašęs užsakytas (vadinasi, pagal leidėjo pageidavimą)? Jei tai teisybė, tai gal ir L. Dovydenas, rašydamas "Per Klausčių ūlytėlę", bus turėjęs leidejo pageidavimą parašyti tokią knygą, kurią pirktų žmonės, norintieji pasigardžiuoti knygos veikėjų lytiniais pasimėgavimais? Tiesa, kad knygos kelias į mūsiškį skaitytoją labai sun-

STUDENTŲ SAJUNGOJE

Salia Lietuvių Studentų Sąjungos JAV veikia Studentų Fondas šį pavasarį pradeda skirstyti reikalingiems studentams stipendijas. Stud. Sąjungos centro valdyba susitarė su Vidurinės Europos Studijų Centro (MESO) p. Downey, jog ateityje Laisvosios Europos Komiteto stipendijų kandidatai bus atrenkami, pasinaudojant Stud. S-gos valdybos suteiktomis informacijomis ir su ja bendradarbiaujant.

Studentų Fondo Tarybon Chicagoje maloniai sutiko įeiti p. D. Kuraitis ir teis. A. Wells. Studentų Sąjungos valdybos buvo pareikšta Vid. Europos studijų centrui nusistebėjimas, jog regiant pavergtųjų kraštų studentų konferenciją New York'e (aptarti būsimų tarptautinių santykių ryšių Europoje klausimus) nebuvo kontaktuos juos atstovaujančios tautinės studentų organizacijos. Centro pareikštas baltų reikalams p. Ernest R. Acker, Jr. sutiko, jog tokių konferencijų atstovų parinkimas vien jų gaunamų stipendijų pagrindu būtų per mažas. P. Acker išreiškė pageidavimą kontaktuoti platesnius liet. studentijos sluoksnius ir pakvietė Stud. S-gos atstovą pasitarti studentų jungimo klausimu. Jis pažadėjo pasirūpinti Stud. S-gos oficialių atstovų dalyvavimu ateityje.

Buv. Egipto karaliaus Forouk žmona Narriman, palikusi vyrą Italijoje, grįžo į Kairą.

rengiamose Studijų centro konferencijose.

Baltų Studentų Federacijos lietuvių atstovais paskirti Stud. S-gos CV narys R. Ošlapas ir K. Kudžma. R. Ošlapas dar Vokietijoje; Tuebingeno universitete, dirbo kaip lietuvių atstovas užsieniečių studentų centro komitete. K. Kudžma yra labai veiklus ateitininkų ir skautų organizacijose. Į Federacijos kontrolės komisiją paskirtas Vyt. Banelis.

R. Ošlapas ir K. Kudžma atstovavo lietuvių latvių ir čekų studentų konferencijose.

Julius Šmulskytis yra įgaliotas rūpintis pasaulio lietuvių studentų atstovybės steigimo reikalais.

Susirūpinta akademinio metraščio leidimu. Metraštis turėtų užfiksuoti kūrybines ir visuomenines dabartinės studentijos nuotakas ir išreikšti jos veidą, kaip raštuose, taip ir nuotraukose. Studentų Sąjungos valdyba yra paskyrusi šio projekto galimybes išaiškinti komisiją. Projektą ruošia T. Naginonis iš Bostono.

Iš studentų suvažiavimo New York'e pajamų ruošiamasi paskirti premiją konkursui tema: Kuo studentai gali būti naudingi Lietuvos atstatyme.

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratos kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaidas ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

1952 m. biuletenyje buvo paskelbta daugiau kaip 300 knygų ir naujų periodinių leidinių, o periodikos straipsnių bibliografijoje apie 2000 straipsnių.

Žmogus, kuris šypsosi

ADOMAS VYČIUS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Tad atrinkus teliko keliolika nuotraukų: tai buvo gana malonūs kelių švariai ir tvarkingai apsirengusių vyrų bei moterų portretai... jos ir buvo pristatytos diktatoriui atrinkti vieną iš jų...

— Kas yra ši moteris? — užklauskė jis, atidžiai peržvelgęs nuotraukas ir išsirinęs porą iš jų, — ir kas yra štai šis vyras?

— Ši moteris yra mūsų visų mylima teatro artistė, o vyras — gana neblogas ir populiarus kino aktorius. Aš manau, kad jie...

— Artistai? — pertraukė generalsimas, — ne, artistai netinka! Ir kiti visi artistai?

Taip, visi buvo artistai. Propagandos Viršininkas suprato, kad prašovė pro šalį.

— Klausyk, jis nori artistų portretus platinti po kraštą, kad juos ir taip visi jau žino! — tuojau įsiterpė Transporto Viršininkas, jis buvo pyktelėjęs dėl jo transporto kritikos spaudoje.

— Cha, cha, cha, — garsiai nusijuokė kažkoks iš tarnų, pasislėpęs už kitų nugaros, — jis mano, kad žmonės patiks artisto šypsniuo nuoširdumui, cha, cha, cha, jis gana naivus, tas mūsų draugas...

— Gal toji artistė yra jo meilužė?

— užklauskė dar kažkoks balsas iš kitos pusės.

— Aš turiu ir ne artistų! — kaip vapsvos įgeltas šoko jis, — jei norit, už savaitės... Aš turiu ir kolchozininkų ir darbininkų!... Jei norit...

Budelių Viršininkas užrašinėjo artistų pavardes. Tai pastebėjęs maršalissimas jam tarė: — Nereikia, — visi staiga nutilo, diktatoriui kalbant visi turėdavo tylėti, — tegu jie dirba savo darbą. Nereikia. Tad už... na, už penkiolikos dienų atnešk daugiau paveikslėlių... — baigė jis, atsikus į išraudusį, išprakaitavusį Propagandos Viršininką. Maršalissimas išėjo, o tarnai išnaudojo pasitaikiusią progą pasišaipyti iš savo draugo...

Ir vėl šimtai fotografų ėmėsi darbo. Bet... staiga darbas turėjo sustoti: pasirodė — pritrūko foto medžiagos!... o čia penkiolika dienų... šventas žodis... Paaikškėjo, kad Foto Trestas 25% neįspildė plano. Tresto direktorius buvo atiduotas teismui ir sušaudytas už sabotажą... tokį atsakingą momentą neįspildyti plano!... Foto fabriku vedėjai buvo perkelti kasti šiaurės jūros kanalo. Naujai paskirtas direktorius nusižudė už dviejų dienų pats — ir jis nepajėgė pakelti gamybos... Žinoma, kai pareigas perėmė vienas iš budelių — gamyba buvo pakelta.

Šį kartą fotografai aprūpinti aiš-

kiai apibrėžtais nurodymais galėjo pristatyti daugelį puikių kolchozininkų ir darbininkų nuotraukų... tuo labiau, kad ir vieni ir kiti fotografuojami šį sykį buvo kirpėjų nudailinti bei aprengti tam tyčia iš sostinės atgabentais drabužiais, kuriuos, žinoma, po fotografavimo reikėjo vėl grąžinti sostinėm...

Puikiausias, be abejonės, buvo Ivanas iš Tolimojo kolchozo. Jis patiko visiems: ne tik visoms komisijoms, bet net ir piktajam Transporto Viršininkui, net ir pačiam maršalissimui! Ko nesužavėtų jo įdeges atviras kolchozininkiškas veidas ir šypseną!... šypseną... galėjai matyti ne tik sveikus, baltus kaip porcelanas dantis, bet ir visą tą laimę, visą tąjį džiaugsmą, kuriuo spindėte spindėjo Ivanas... Ir svarbiausia — jisai Tolimajame kolchoze tebuvo tik paprasčiausias piemu, paprasčiausias!... Štai, jei jau tokie, sakytum, gana prasto darbo žmonės spindi šitokia laime, tai ką bekalbėti apie kitus!... Propagandos Viršininkas tik paklausė Maršalissimo: — tai kiek leisti? Gal du su puse milijono?

— Drožk visus tris!

Ir tuojau kraštas pasipuošė naujais plakatais. Visur saulėta šypseną šypsojosi Ivanas, o stambus užrašas visiems skelbė: "Dėkoju tau, Maršalissime, už laimingą gyvenimą!"

Pagaliam, karta, maršalissimas panoro pamatyti tąjį laimingąjį Ivaną asmeniškai. Susirinko visi jo bėnai bei tarnai su visom savo giminėm: juk tikrai — visiem įdomu pamatyti laimingą žmogų... Nuodugnai iškratytas ir šilko marškiniais aprengtas, Ivanas

buvo atgabentas į didžiulius ir puošnius diktatoriaus rūmus. Didžiosios salės gilumoje sėdėjo maršalissimas, o šalimais, sulaukę kvapą, stovėjo visi susirinkę, įbedę akis į duris. Jos atsidarė, ir šviesų apakintas įžengė salėn, tas Ivanas. Jis buvo tikrai puikus! Nauji raudono šilko marškiniai. Blizgą čebatą. Mėlynos kaip dangus akys ir lino plaukų garbanos... Apsidairęs, jis nusišypsojo... o, toji berūpestinga, laiminga, vaikiška šypseną!... Taip šypsosi kūdikis išvydęs motiną, ir mylimasis, išgirdęs mylimosios pirmąjį "tavo"... Tai buvo tikras, neaptemdytas džiaugsmas ir neatimama, nepažeidžiama laimė!...

Pilnoje tyloje visi stebėjosi tuo laimingu žmogumi. Jis sustojo vidury salės, ir maršalissimas tarė jam:

— Sakyk, ar tu tikrai esi toks laimingas? — Jo žodžiai skambėjo nuskaubto salės tyloje. Ivanas išsišiepė dar smagesnę šypseną, bet... tylėjo.

— Gal jis kurčias? — suabejojo Transporto Viršininkas.

— Ivanai, priekį arčiau, — šoko prie jo Propagandos Viršininkas, — ir atsakyk tėvui ir mokytojui!

Ivanas priėjo arčiau, vis besišypsdamas savo nepamegdomąja šypseną, bet — tylėjo. Dar kartą maršalissimas pakartojo savo klausimą. Visa salė buvo sustingusi.

— Gal jis nekalba?... — sušuko Transporto Viršininkas.

— Kaip jis drįsta! Leiskit, aš liepsiu jį suimti! Garantuoju; jis tada prašnekės, — pasiūlė Budelių Viršininkas, — jei ką reikia prašneškinti, arba am-

žiams nutylėti — tai garantuotai padaro mano vyrai!...

— Kalbėk, kalbėk gi, ko tu stovi išsiziojęs kaip stulpas! — stumė jį į šoną susijaudinęs ir išsiganęs Propagandos Viršininkas.

— Kalbėk gi, kalbėk, kalbėk, po velnių!

— Ša, tylėkit, tegu jis kalba...

— Tai įžeidimas, tai sabotžas!

— Ištremiti jį, sušaudyti...

— Jūs jį išgąsdinot, velniai...

— Tai reacionierius! Liaudies

priešas!

— Suimti jį tuojau, areštuoti!

— Ar nematot: jis iš baimės žado

nustojo...

— Kontrrevoliucionierius!...

— Ei, drožk jam į snukį!... — ėmė

šaukti visi susirinkę.

Maršalissimas atsistojo ir priėjo prie jo. Salė staiga nutilo, lyg būtų per akimirką pradingę visi. Jis uždėjo Ivanui ranką ant peties. Stengdamasis savo nuvytusį veidą padaryti galimai malonesniu ir žiūrėdamas į jo nesudrumstą šypseną, dar kartą tarė:

— Jei tu mane girdi ir jei tu gali šnekėti, pasakyk man, ar tikrai tu esi toks laimingas, kokį tave rodo tavo šypseną?...

Sustingusi salė laukė... Ak, taip mažai tereikėjo pasakyti: "taip, tėve"... ir dar pridėti: "šlovė maršalissimui"... ir būtų gal užtekę...

Bet... besišypsdamas Ivanas nieko nepasakė... Labai gaila: jis iš prigimties buvo idiotas...

(Pabaiga)

Dailininkui Kulviečiui 70 metų

Linkėjimai Dirvos skaitytojams iš 70 metų jaunuolio
Mūsų Kolumbijos bendradarbis

Balandžio mėn. 10 d., Eugenijui Ginvill-Kulviečiui, gyvenančiam Kolumbijoje, Bogotos mieste, sukanka 70 metų amžiaus. Ta proga "Dirvos" bendradarbis aplankė jubilatą. Jį rado jubiliejinę parodai berušiuojant paveikslus, kurios atidarymas įvyksta balandžio mėn. 10 d. Medellino mieste.

— Gal leisite "Dirvos" skaitytojų vardu, Jūsų garbingo jubiliejaus proga, paklausti keletą Jūsų gyvenimą ir kūrybą liečiančių klausimų? — nieko nelaukdamas kreipiausi į žilbarzdį, mūsų senosios kartos dailininką.

— Kam, "Dirvai"? Aa, tai geras laikraštis. Malonu, prašau klausyti. Bet pirmą noriu prisistatyti, kad tikrai žinotumėte su kuo kalbate.

— Iš kišenės išėmė ir man padavė vizitinę kortelę — EUGENIO GINVILL-KULVIETIS.

— Labai įdomu. Kaip matyti Tamsta turite dvi pavardes. Gal malonėtumėte papasakoti apie jų kilmę?

— Taip, — pradėjo pasakoti, — esu ašinis Lietuvos Kunigaikščių Ginvilų giminės. Giminės pradžia siekia 12 amžių. Tuomet Ginvilai valdė didelius plotus nuo Infanto iki Baltijos. Lietuvoje liko apie mano giminę heraldijos, kuriose aiškiai buvo aprašyta visa giminės praeitis. Iš tos pačios Abraomas Kulvietis, gyvenęs 1510-1545 metais. Tikroji mūsų pavardė yra Ginvila ir Abraomas Kulvietis save vadino Ginvill de Kulva. Tik vėliau mūsų istorikai išskirė ir padarė mus Kulviečiais išsėdami tikrąją pavardę Ginvila. Net kaurie norėjo dar daugiau sulietuvinti į Kulviškį, bet už protestavau ir įrodžiau, kad esame ne Kulviškiai, bet Ginvila iš Kulvos, todėl tinka vadinti tik Kulvietis. Taigi kaip jau minėjau antroji pavardė Kulvietis atsirado vėliau. Buvo taip. Abraomo ir kitų Ginvilų giminė buvo prie Kauno, vadinamoje Kulva. Žmonės dėl patogumo, kad nesakyti Ginvila iš Kulvos, trumpai pradėjo vadinti Kulviečiais. Ir šandien dar Kulvoje gyvena Kulviečiai. Ginvilai buvo geri patriotai, už tai mūsų giminė yra apdovanota 6 herbais. Ir Vytautas Didysis už nuopelnus Lietuvai Ginvilą apdovanojo herbui. Bet atėjus Lietuvos Kunigaikštystės galui, atėjo galas ir Ginvilų didybei. Kaip karšti lietuviai, mano prosenėliai, žlungant Lietuvai nelengvai pasidavė priešams, bet kaip ir visi narsios kartos sūnūs dėjo pastangas išgelbėti Lietuvos laisvę. Kada priešai paskutinį kartą dalino Lietuvą, Ginvila smarkiai tam pasipriešino ir, už tai buvo suimtas ir ištremtas į Sibirą. Ir kiti Ginvilai tada buvo persekiojami, jų turtas atėmė ir padalino lenkams ar rusų kolonistams. Taip, kartu su Lietuvos laisvės žlungimu, mano giminė "susiaurėjo". Apie mano prosenėlių praeitį turėjau daug medžiagos, bet gaila, ji liko Lietuvoje.

— Gal sutiksime papasakoti ką nors apie Jūsų artimą praeitį, atseit ką nors iš Jūsų autobiografijos?

— Mielai ir tai. Taigi, gimiau jau nebe Kulvoje, bet Panevėžio apskr., Vadoklių valsč., Aluncių dvare, 1883 metais balandžio mėn. 10 d. Kaip tik neramiais metais. Todėl galbūt ir mano gyvenimas toks neramus. Kokiu būdu mano tėvai ten atsirado, negaliu pasakyti. Rodos persekiojami okupantų jie buvo priversti keisti vietą ir todėl atsirado prie Panevėžio. Augau dvare. Paugėjus atidavė Rygos gimnazijon, kurią baigus, kaip

linkusį prie meno, tėvai sutiko leisti mokytis pašybos. Taigi ir atsirado Petrapilyje, karališkoje meno mokykloje. Ją sekmingai baigiau. Galvojau grįžti į dvarą ir čia atsidėti tik pašybai, bet buvau tuojau mobilizuotas. Kaip tik tuo laiku prasiėjo rusų-japonų karas. Po karo grįžau į tėviškę. Lietuviai tada buvo persekiojami, todėl ir man pasidarė nebesaugu ir kaip daugelis tuomet lietuvių, 1910 metais išvykau Amerikon. Pragyvenau čia iki 1914 metų. Vieną dieną gaunu iš namų laišką, kad sunkiai susirgo tėvas ir prašo greičiau grįžti. Namai, lieka namais, ir tuojau išsirušiau kelionėn į Lietuvą.

— Dovanokite, gerbiamas jubiliate, kad pertrauksiu Jūsų pasakojimą. Jūs išbuvote apie 4 metus Amerikoje. Tad gal kiek papasakotumėte apie Jūsų gyvenimą Amerikoje?

— Kodėl ne. Taigi, kaip sakiau 1910 metais atvykau Amerikon. Pajįstamų neturėjau. Iš viso tada Amerikoje lietuvių nebuvo daug. Pirmą kartą patekusi į svetimą kraštą, dargi be kalbos, nebuvo lengva. Atvykau į Chicago. Čia pradžia buvo sunki. Vaikščiodavau pas turtingesnius lietuvius prašydamas darbo. Užeinu būdavo pas kokį lietuvių ir prašo greičiau grįžti. Namai, lieka namais, ir tuojau išsirušiau kelionėn į Lietuvą. Ir po kelių dienų ant viso kambario ar ant tavernos sienos atsiranda Lietuva.

Taip ir gyvenau. Reikėjo susirasti pastovesnį kambarį. Vieną dieną vaikščiodamas Cicero priemiestyje matau iškaboj Galinski pavarde. Na, galvoju, užeisiu paklausti, gal žino kur kambarį. Galinkis į mane kreivai pažūrėjo ir paklausė:

— Tad kas būsi? Iš kokio krašto? — Pasisakiau. — Na tai taip broli ir sakyk, — prašeko lietuviškai.

Su Galinskiu aptarėme visus mano reikalus. Netoli jo buvo foto atelje, kuria dėka Galinskio pasisekė išnuomoti. Bet, vėl bėda, neturiu nei įrankių, nei pinigų. Galinskis sako. — Nieko, lipk į "carą", važiuojam, aš tau būdu mano tėvai ten atsirado, negaliu pasakyti. Rodos persekiojami okupantų jie buvo priversti keisti vietą ir todėl atsirado prie Panevėžio. Augau dvare. Paugėjus atidavė Rygos gimnazijon, kurią baigus, kaip

negaliu, mano foto atelje įruošta kaip reikia geram fotografui. Gaunu pasirašyti tam tikrą raštą, kad pasižadą kas mėnesį mokėti ir kada išmokėsiu foto atelje bus mano. Džiaugiuosi ir pradedu dirbti. Greitai išmoku skolą ir pasidariau foto atelje savininku. Gerai verčiau. Laisvu laiku užsiimdavau kūryba.

1914 metais palikęs atelje sveikinti žmones, grįžau į Lietuvą ir kaip tik į pirmąją karą ugnį. Tuojau mane rusai mobilizavo ir visą karą išbuvau frontu. Revoliucija mane užtiklo Rusijoje, netoli Lietuvos. Nieko nelaukdamas skubėjau į Lietuvą. Bet čia radau įsiveržusius bolševikus, kurie bandė okupuoti besikuriančią Lietuvą. Nuvykau į Panevėžį, kur buvo susitvers Panevėžio lietuvių savanorių batalionas, įstojau į jį. Dalyvavau kovose su bolševikais ties Panevėžiu ir Ukmergėje. Ir savanorio uniformoje sulaukiau laisvos Lietuvos.

— Gal galėtumėte kiek papasakoti apie Jūsų veiklą Nepriklausomoje Lietuvoje?

— Taigi, grįžęs iš kariuomenės apsigyvenau savo ūkyje prie Ukmergės. Neuzilgo mane pakvietė mokytojauti į Ukmergės gimnaziją. Dėsiuosi pašyba. Laisvu laiku daug pašydavau. Ato stogų metu važinėdavau po gražnes Lietuvos vietas įsėskodamas kūrybai peizažą. Ypač gimnazijoje darbas mane labai vargino, todėl rimtai atsisėdėi sava kūrybai buvo labai sunku. Išmokytojavau 16 metų.

— Sakykite, dailininke, kaip praleidote pirmąjį bolševikmetį ir vokiečių okupaciją?

— Tiesa, pirmasis bolševikmetis man paliko daug skaudžių prisiminimų. Teko ilgai slapstytis. Vokiečių okupacijos kaip ir nežinau, nes 1942 metais nežinėjau kaip patekau į vokiečių divizioną, kuri laikė apsupusi Maskvą. Kada ten vokiečiai prakišo, mus prie Viazmos uždarė į "katilą", ir tik po trijų mėnesių šiaip taip išsikaptėme. Pagaliau man pasisekė iš vokiečių kariuomenės ištrukti.

— Kodėl, dailininke, emigravote į Kolumbiją, o ne į kitą kurį kraštą?

— Bandžiau emigruoti visur, bet, žinote, seniai ne taip lengva buvo pralysti pro komisijas. Pasitaikė Kolumbija ir emigruavau.

— Ar patenkintas Kolumbija?

— Ką gi darysi, esu patenkintas.

tas. Tik Bogotoje dėl perdidelės augštumos, jaučiuosi blogai. Manau persikelti žemiau.

— Tiesa, dailininke, jūs nieko nepapasakojote apie kūrybą, juk, tai svarbiausia?

— Na, tamsta, čia reiktų pasirašyti ištisą studiją. Mano specialybė yra "nature morte", tačiau pašau ir peizažus. Per savo gyvenimą esu sukūręs nemažiau kaip 2000 paveikslų. Nemažą sukūriau tremtyje Vokietijoje. Jau, čia Kolumbijoje esu nu-paišęs per 200 paveikslų. Kaune ruošdavau mano kūrinių parodas. Daugiausiai paveikslų paruo-davau svetimų atstovybių, pareigūnams. Mano paveikslų turi ir Čiurlonio Galerija. Čia, Kolumbijoje, jau turėjau 4 parodas. Negaliu girtis, kad čia gerai sektųsi, bet kuriu. Nesu komersantas, tai iš biznieriškos pusės žiūrint ir nesiseka.

— Dar norėčiau išgirsti ir apie Jūsų šeimą?

— Na, čia palietėte pačią svarbiausią mano gyvenimo temą. Vedžiau 1917 metais, Petrapilyje lietuvaite, žymią dantų gydytoją Kurnevičiūtę. Išauginom vieną sūnų ir dvi dukras. Kartu su žmona emigruvome Kolumbijon. Žmona čia nesijautė gerai. Kartą, kada aš buvau išvykęs netoli Bogotos į vieną kurortą pašyti, vakare grįžęs ru-dau žmoną mirusią. Ji mirė dėl augštumos, nes širdis nešlaikė.

— Dabar, gerbiamas jubiliate, gal ir paskutinį klausimą: Kaip jaučiatės sulaukęs tokio garbingo amžiaus?

— Mūsų jubilatas išpūtė krutinę ir sako:

— Dar ir šiandien eičiau imtynių su kiekvienu. Kūnu ir siela jaučiuosi kaip 18 metų jaunuolis. O jei Tamsta netiki, prašau užėiti, įrodysim faktais. Prieš maždaug deves metus, žmonai mirus, vedžiau ir auginu sūnų Manau, kad tai ne paskutinis...

Nusistebėjęs pažvelgiau į jubilatą. Tiesa, nors barzda ir žila, bet tiesus, judrus ir nesimato didelių senumo raukšlių. Padėkojau už malonų pasikalbėjimą, paprašiau fotografijos, kurią mielai davė ir palinkėjęs tokia pat jaunuoliška siela sulaukė 100 metų, ir neužligo grįžti į Nepriklausomą Lietuvą, atsi-sveikinau.

Bespaudžiant ranką jubilata-

Bandymai Brooklyno mokykloje

(Pabaiga)

Tėvų Komitetas daro pastangas negalintis mokėti mėnesinės prievolės atleisti nuo jos ir šiais metais jau moko nemokamai šešišias mokyklas. Tačiau ne visi mato reikalo tuo pasinaudoti. Tėvynės nelaimės dėka atsidūrę šitame krašte ir greit pralobę, užmiršome savo šventas pareigas tautai, užmiršome savo, kaip tremtinio misiją — nenustatyti patiemis ir grąžinti Lietuvai lietuviškai išauklėtus vaikus, kad jie ne tik kastuvu, bet ir protu galėtų padėti atstatyti sugriautą iš pamatų Tėvynę. Skaudu, kai kuriuos mūsų šauksmus stebėti, kaip vienas Brooklyno tėvas biznlaudamas tautos kultūrinėmis vertybėmis krauna kapitalą, kitas randa lėšų dažnai prabangiais gėrimais pabaliavoti, trečias leidžia sau vienkartinėmis balinėms suknelėms mokėti po 150 dolerių, bet neberanda cento savo vaikų išmokymui gimtosios kalbos, kai tuo tarpu Tėvynėje už vieną lietuvišką žodį dažnai mokama paskutiniu kraujo lašu.

Atsiranda ir tokių gudragalių, ir dar net iš inteligentų tarpo, kurie prisipirė aiškina, net viešai, kad mums šestadieninės mokyklos užtenka. Kam, girdi, dar čia turėti reguliarią lietuvišką pradžios mokyklą, kad užtenka vien šestadienį vaikų pamokyti lietuviškai, o kitas penkis dienas tesimoką angliskai. Užmirštama ar nebeuorima suprasti, kad kas galima duoti vaikui per penkis dienas, to negalima duoti per vieną dieną, o ypatingai negalima vaikų išmokyti lietuvių kalbos. O ta mintis stengiamasi tremtiniuose sleisti ir palaikyti giriant šestadieninę mokyklą, kad tai esanti beveik gimnazija, jei ne universitetas, tikėdami, kad, gal, pames kelią, dėl takelio.

Tiesa, Brooklyne veikia jau keturis metus gražiai gyvuojan-

tas sako: — Neužmiršk Tamsta perduoti "Dirvos" redaktorinai ir skaitytojams širdingus sveikinimus nuo 70 metų jaunuolio.

K. K.

ti, taip pat daug krizių pergyvenusi, buvusi net bedievių mokykla vadinama, Maironio šeštadieninė mokykla. Jos reikalingumas yra neginčytinas, bet būtinas. Bet tai nėra mūsų tremtinių galutinis tikslas.

Šestadieninės mokyklos yra tiems vaikams, kurie dėl tolimo atstumo ar dėl kitų svarbių gyvenimo aplinkybių negali lankyti reguliarios lietuviškos mokyklos. Jos uždavinys palaikyti vaikuose lietuviškumą, lietuvišką bendravimą rengiant parengimus, mokant lietuviškų duotųjų, ir kiek laikas leidžia, duoti lietuvinistinių žinių, kaip kalbos ir Lietuvos istorijos. Bet ji neturi galimybės išmokyti tinkamai per vieną dieną savaitėje lietuvių kalbos rašymo bei skaitymo. Tol, kol toje mokykloje dauguma vaikų yra lanke Vokietijoje stovyklų mokyklas, tas darbas yra pusėtinai įmanomas, bet jiems išėjus, savaime paaiškėja, kad šestadieninės mokyklos pajėgumas.

Šiais metais Maironio šeštadieninė mokykla išleido pirmąją "abiturientų" laidą. Kyla didelis klausimas ar neapgaudinėjame patys save, o ypač tu "abiturientų", suteikdami jiems tokią vardą. Ar bent vienas jų būtų pajėgus studijuoti universitete su turimomis žiniomis? Mes dar labai gerai prisimename iš Lietuvos, ką reikią įsigyti brandos atestatą, dirbus asluomis metus. O gal mes jau apsiptomė su mintimi, kad mūsų vaikams tiek žinių nereikia, kad galėtų studijuoti universitete? Gal manome, kad užtenka mokėti pasirašyti, na jei dar laisvą įstengs kuris sukomunuoti, ir tada jau į fabriką prie "pisvor-kio"? Čia nedelsiant turėtų Mokytojų Sąjunga, dariusi mokykloms programas, išaiškinti spaudoje kiek kurios mokyklos yra pajėgios kokį kursą išeiti.

Dar blogiau su organizuojama lietuvių visuomene. Nė viena lietuvių organizacija, išskyrus Mokytojų Sąjungą, kuri padėjo įsteigti Brooklyne lietuviškosios pamokas Apreiškimo parapijos mokykloje ir stengiasi jų gyvimą iš akių neišleisti, nėra parodžiusi jokio susidomėjimo švietimo reikalais, Liūdniausia, kad ir Lietuvių Bendruomenė, kurios jau kelios apylinkės New York'e įkurtos ir veikia, nelaiko savo svarbiausiu uždaviniu įsteigti ir išlaikyti švietimo įstaigas, ar bent įsteigtas padėti išlaikyti. New York'e yra taip pat sukurios, gražiai vardaškam-bančios ir dideliu šriftu paskelbtomis pavardėmis spaudoje bent kelios prie įvairių organizacijų Kultūros ir švietimo Tarybos. Visai netenka girdėti, ką jos veikia, jei iš viso veikia, bet tik yra žinoma, kad nė viena iš jų institucijų nėra pajudėjusi ar judanti dėl lietuviškosios mokyklos reikalų. Nesinori tikėti, kad visi ten esantieji tik tai ir teplauoja, kaip vienas "profesorius", skristi į atvaduotą Lietuvą lėktuvu, kad lozoraitininkai nespėtų užimti visų vietų.

Jau ne paslaptis, tam įrodyti yra daug davinių, kad tremtiniai eina daug greitesniu nutaėjimo keliu, negu mūsų senieji ateiviai lietuviai ejo. Nutaėjimas nėra tiek pavojingas suaugusiems, kiek jis yra pavojingas šiame krašte mūsų vaikams. Tautinė bendruomenė daug greičiau nyksta su vaikų ištautėjimu, negu išmirimu.

Lietuvių Tautinės Bendruomenės ilgesnis išlaikymas galimas tik lietuviškai auklėjant savo vaikus ir juos išmokant tinkamai naudotis gimtąja kalba. Tą pasiekti bus galima čia turint savo bent pradines lietuviškas mokyklas. Lietuvių Bendruomenė nedelsiant visomis savo jėgomis turi įsijungti ir lietuvi-

škųjų mokyklų steigimą arba įsteigtųjų išlaikymą. Ji turi taip pat rūpintis rasti būdų lietuviškosios dalykų švietimą šitame krašte pastatyti privalomai visiems lietuvių vaikams, kur tik sąlygos leidžia.

Brooklyno lietuviškoji pradžios mokykla, keliolikos tėvų išlaikoma, garbingai užbaigs šiemet pirmuosius bandymo metus. Jau dabar turima patirtis rodo, kad jos gyvavimas ir ateity bus ypač galimas, nes senųjų lietuvių palikimu, mokyklos patal-pomis, bus leista naudotis ne-trukdomai. Gal būt, net page-rintomis sąlygomis, tinkamo mokytojų personalo Brooklyne atsirastų pakankamai, mokinį skaičius turės padidėti, nes vien mokyklos rajone gyvenančių ir be didelių sunkumų galinčių lankyti mokyklą yra apie 300 vaikų.

Didžiausia problema, kuri šiais metais paliktą išspręsti keliolikai tėvų, bus parūpinimas reikalingų lėšų mokslo priemonėms įsigyti ir bent minimumui mokomajam personalui išlaikyti. Atsimenant Didžiojo New York'o tremtinių skaitlingumą, ši problema išsprendžiama taip pat labai lengvai. Lietuviškosios mokyklos reikallas nėra vien tik tėvų reikalas, bet visų, iki vieno, lietuvių reikalas. Lietuvių Bendruomenės New York'o Apy-gardas valdomieji organai nedelsiant turėtų įsijungti į lietuviškosios mokyklos išlaikymą ir rasti būdų įpareigoti visus lietuvius, ypač tremtinius atlikti savo šventą pareigą-padėti išauklėti lietuviškai priaugančią kartą. Priešingu atveju Lietuvių Bendruomenės reikalingumas yra abejotinas. Lietuviškųjų švietimo įstaigų kūrimas ir jų išlaikymas yra pirmoji tremtinių pareiga ir garbės reikalas.

Vienas iš tėvų

"VIENYBĖI" ISIDĖMĖTINA

Gerbiamas p. Redaktorius,

Prašau patalpinti šį mano pareiškimą:

"Vienybė" korespondentas N. G. su sarkastišku pasigardžiumu dviem atvejais mini mano pavardę ir linksniuoją "Dirvos" smarkiausiai puolėju, neglostančių nuomonių reiškėju ir panašiai. Noriu pareikšti, kad nesu nei puolėjas, nei glostytojas. Reikėtų N. G. vistik skirti draugų bei bičiulių puolimus nuo tikrų priešų puolimų, t. y. visa kas ne jų įsitikinimo — visa niekintina, visai apšmeižtina.

Mano, o taip pat ir kitų seime kalbėjusiu noras ir nuosirdus pageidavimas mūsų tautiškajai spaudai būti drąsia tautinės minties idealy ir tikslų gaivin-tuja, ryžtinga lietuviškų reikalų saugotoja bei gynėja, savanaukiška partinių politikierių tramdytoja ir energinga tautinės vienybės kovotoja. Tų tų ly siekdamas, už juos kovodamas ir savo pageidavimus, o ne puolimus reiškiau.

Labai džiugu, kad po seimo šiuos pageidavimus vis ryškiau randu Jūsų redaguojamoje "Dirvoje". Mielai ir sveikintina.

Antras dalykas, kurį norėjau pastebėti, kad mano nuolat naudojama — inicialais K. K., (Brooklyn) pasirašytas straips-nelis "Kieno Garbei Taip Elgia-si Tėvynė", yra rašytas ne mano, todėl ateityje daugiau šių inicialų nenaudosiu, nes juos pasisavino kiti, o jų reikšmą nuomonės nebūtinai turi atitik-ti manąja.

Dėkodamas reiškiu pagarbą: K. Krulikas
1953 m. balandžio 6 d.,
Brooklyn

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Pablėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečlokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne.
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kėsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambrasa
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilija
Melitina Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Kolumbija
K. Klostauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

Ar pažįsti ši kraštą

Švietimo našta tenka paskiroms valstybėms
33 milijonai — penktadalis krašto gyventojų lanko mokyklas

Demokratija negali egzistuoti be nemokamų pradinio mokyklų sistemų, jos viena kita papildo, vietos gyventojai rūpinasi švietimo darbu — tai yra amerikiečių demokratijos pirmoji gynybos linija, negalime kalbėti apie JAV švietimo metodus, o tik apie jo principus — tai yra pabrėžiama pačių amerikiečių. Kaip yra tikrovėje, kaip praktikoje atrodo amerikiečių švietimo darbas?

Ir šioje srityje, palyginus su Europa, tenka susidurti su skirtingumais. Auklėjimas šiame krašte, tai ne valdanciu politinių grupių, bet pačių žmonių iniciatyvos ir pastangų vaisius. Tai buvo ryškios pirmos kolonijos, o JAV Konstitucijos kūrėjai buvo nujaute, kad visa atsakomybė už jaunosios kartos auklėjimą turėtų atitekti ne federalinei valdžiai, bet tėvams ar bendruomenei. Nenuostabu, kad ir toje JAV Konstitucijoje ne žodžių nepamirštas auklėjimas, švietimas ir sekant dešimtuojų papildymu, visa atsakomybė už švietimą užkrauta paskiroms valstybėms. Šios savo ruožtu turimą galią perleidžia mažesniems bendruomenės junginiams.

Nėra tikslo kalbėti apie JAV mokyklų sistemą — centralizuotos sistemos, kaip Europoje, čia nerasia. Švietimas šiame krašte gali būti apibūdintas kaip vietos reikalas, bet ne kaip tautinės, valstybinės organizacijos, administracijos ar kontrolės padariny. Istoriniu požiūriu, religijai krašte vyraujant ne tik kolonijiniame periode, bet dar ir 19 amž., švietimas galėtų būti laikomas religijos vaiku. Pradžioje krašte buvo daug religinių sektų mokyklų. Kolonijai laikotarpiu švietimas savo kilme buvo europinis. Kai kuriose anglikonų kolonijose mokytojai leidimus mokyti turėdavo gauti iš Londono vyskupo.

Pirmosios krašte augstosios mokyklos, kaip Harvard, Yale ir kt. būdavo skiriamos tik vyrams ir aštuonios jų ruošdavo dvasininkus. Moterų auklėjimui ilgai nekreipta dėmesio — jos į mokyklas teįsileistos apie 19 amž. vidurį. Švietimas augo lėtu tempu. Nebuvo didesnio pritarimo minčiai, kad švietimu turėtų susirūpinti pati valstybė. Vergijos sąlygos buvo kita kliūtis viešojo auklėjimo kilimui. Sąjunginei konstitucijai visai neįskėlus auklėjimo reikalų rūpinimo, iniciatyvos ėmėsi valstybės. Pirmosios jų, 1776 m. į savo paruoštas konstitucijas įtraukusios auklėjimą, buvo Pennsylvania ir S. Carolina. Nuostatai apie švietimą ligi 19 amž. pradžios jau buvo įtraukti į visų valstybių konstitucijas.

Kad pradžios mokslas turėtų būti nemokamas, šioji mintis JAV istorijos eigoj turėjo šalininkų, tačiau nemaža ir priešų. Laisva, bendra, gyventojų mokesčiais remiama pr. mokyklų sistema krašte įsivyravo, palyginti, vėlai — apie 1850 m. Bažnyčios ir privačių mokyklų šalininkai buvo didieji tų nemokamų mokyklų prieštai.

Augusių mokyklų pradžia, kaip krašto spaudos, knygos atsiradimas, kildintina iš Massachusetts valst., Cambridge m. ties Bostonu. 1636 m. įsteigtasis Harvard'o koledžas, dviasininkų parengimui laikomas pirmąja krašto augstąja mokykla. Jos įkūrėjas kun. John Harvard mo-

kyklai buvo perleides biblioteką ir pusę viso savo turto. Daugiau kaip šimtui metų praslinkus, 1776 m. kraštas turėjo 10 koledžų. Paskirose valstybėse savo metu buvo kilęs judėjimas koledžus paversti į valstybės universitetus. Pietūs, su Georgia valst., čia 1785 m. buvo pradinkai. Vėliau valstybės universitetai paplito visame krašte. Tik JAV būdingas reiškinys, tai baityjų ir judųjų švietimo atskyrimas. Nors negrų tarpe dedama daug žygių panaikinti nuo seniai įsivyravusį paprotį, tačiau Pietuose ir kitur šioji segregacija tebevykdoma. Kai kur ir pietuose (Louisiana) jau negrų priimami į valst. universitetus, tačiau šiuo metu atskiras švietimas jiems privalomas Columbos Distrikte (Washington m.) ir 17 valstybių.

Gyventojų ar religinių bendruomenių tvarkomas švietimo darbas turi savo gerų ir blogų pusių, tačiau sunku paneigti, kad auklėjimo srityje krašte nebūtų didesnės pažangos. Jei 1870 m. Amerika turėjo net 20% analfabetų, nerastinguoj, tai 1947 m. iš 106 mil. gyventojų 14 ir daugiau m. amž. jau tik 2,7% nemokėjo skaityti ar rašyti anglų ar kuria kita kalba. 1900 m. pradinės mokyklos (public schools) lankė per 15 mil. vaikų, o 1951 m. vaikų skaičius jau siekė per 24 mil. Augstesnes mokyklas (high schools) tais metais lankė per 6 mil. jaunimo.

Panašus vaizdas ir augstosiose mokyklose (koledžai, universitetai, technikos mok., mokytojų mokyklos). Studentų skaičius nuo 1900 m. nuolat kilo, išskyrus tik pirmojo pasaulinio karo laikotarpį ir depresijos metus. 1940 m. tas mokyklas (iš viso jų — 205) lankė pusantro mil. studentų, o 1951 m. jų skaičius jau pasiekė daugiau kaip 2 mil. Profesinis švietimas daugiausiai prisiglaudęs prie universitetų, tačiau krašte rasime ir eilę pasizymėjusių paskirų prof. mokyklų, kaip technologijos institutas Cambridge (MIT) ar Carnegie vardo institutą. Krašto studentai tose prof. mokyklose daugiausia domisi inžinerijos sritimi, žurnalistika ir biznio mokslu.

Augstosiose mokyklose lankytojų skaičius per 20 metų pakilo dvigubai. Jei 1930-31 mokslo metais augst. mokyklas vienas iš 123 krašto gyventojų lankė augst. mokyklą, tai 1949-50 m. lankė vienas jau iš 61 gyv. Tose mokyklose įsigyjami trijų rūšių mokslo laipsniai: bachelor, master ir daktaro. Ketvirtadalis baigusiųjų sudaro moterys. O pagal susidomėjimo sritis, amerikiečiai studentai pirmenybę teikia bizniui-prekybai, pedagogikai, inžinerijai, teisei. Kiek liečia baigiančius mokyklas su daktaro laipsniu (pvz. per mokslo metais jų buvo 7,338), tai daugiausia kreipiama dėmesio į chemiją, pedagogiką ir fiziką.

Nuo 1944 m. veikęs vad. GI Bill of Rights suteikia lėšų ir galimybių buv. karo veteranams išieiti ar pagilinti augst. mokslo. Nors šiuo įstatymu duotas pakankamas pagrindas išieiti mokslui (ligi 120 dol. mėn. pragyvenimui ir 500 dol. mokslo pinigų metams), tačiau iš turėjusių teisę pasinaudoti įstatymu per 15 mil. antrojo pas. karo dalyvių-veteranų, tas galimybės pilnai išnaudojo tik 500,000.

Amerikos mokyklų administracinė santvarka žymiai skiriasi nuo Europos kraštuose sutinkamos. Kaip vykdoma švietimo kontrolė, kokios yra federalinės valdžios kišimosi į švietimo reikalus formos, pagaliau, kaip atrodo mokytojų padėtis — visus šiuos klausimus teks paliesti kitą kartą.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI
Kokios kilmės, tikybės buv. kandidatas į prezidentus Stevenson?

Adlai Ewing Stevenson yra gimęs 1900 m. vasario 5 d. Los Angeles. Jo tėvai Lewis G. ir Helen Louise Davis. Jo prosenelis buvo prez. Lincoln bendradarbis, senelis buvo viceprezidentas, o tėvas Illinois valst. sekretorius. Priklauso unitų bažnyčiai (ist. JAV 1796 m. Philadelphiajioje).

Kokios kilmės prez. Eisenhower?

D. D. Eisenhowerio bočiai iš tėvo pusės kildinami iš 16-amž. Vokietijos. Dėl religinių persekiojimų jie pasitraukė į Šveicariją, Olandiją ir gal į Ameriką. Iš motinos pusės jo bočiai gyveno Šveicarijoje tuo pačiu metu, kaip anieji Eisenhoweriai. Jie pabėgo iš Vokietijos taip pat dėl religinių persekiojimų. Prezidento tėvų vardai: Ida Elizabeth Stover ir David Eisenhower. 18 amž. abiejų šeimų nariai pasiekė Ameriką, Eisenhoweriai įsikūrė Pennsylvaniajioje, o Stoveriai — Virginijoje. 1790 m. per pirmąjį krašto gyventojų surašymą Eisenhoweriai pakėitė pavardę į Eisenhower. Dabartinio prezidento seneliai JAV priklausė menonitų sektai. Jie iš Pennsylvaniajos persikėlė į Kansas su visa kolonija ir visi jie priklausė Brethren in Christ religinei bendruomenei arba menonitų sektai. Ją į Pennsylvaniają 1770 m. pargabeno vokiečiai ateiviai. Prezidento motina taip pat priklausė minėtai sektai. Vos prieš du mėnesius prezidentas su žmona oficialiai perėjo į presbiterijonų bažnyčią, bet jos palaldas lankydavo ir anksčiau.

Kiek dabar krašte gyventojų? Šiuo metu priskaitoma 159 mil. Kas 15 sekundžių krašte gimsta naujas amerikietis.

Ar didėja nusikaltimų skaičius krašte?

Taip. Pagal naujausius FBI duomenis 1952 m. pranešta apie 2,036,510 didžiųjų nusikaltimų. JAV istorijoje jų tiek daug nėra buvę ir jų buvo 154,350 daugiau kaip 1951 m.

Ar krašte žurnalai plačiai skaitomi?

Nuo antrojo pas. karo jų skaitymas žymiai padidėjo. Be pavieksluotų žurnalų (jie čia vadinami magazines), turinčių milijoninius tiražus, kaip Life, Look, Colliers, Saturday Evening Post, pastaruju metu labai paplito moterims — šeiminkėms skiriami žurnalai. Jie pradėta pardavinėti maisto vad. supermarketuose (per 20,000 krašte) ir pasirodė labai lengva moterims įpiršti žurnalą už keletą centų, kai maisto nuperkama bent už keletą dol. Jų tose krautuose parduodama per mėn. per 10 mil. egz., o toks "Womans Day" pasiekė jau per 4 mil.

Nuo 1951 m. labai paplito kišeninis "Quick", už 10 ct, sugėbas nepaprastai suglausta, kondensuota forma patiekti visa tai, kas vyksta politikoje, ūkyje ir visur kitur, ligi kosmetikos imtinai. Pasirodo, kad ir televizija nesudarė konkurencijos tiems žurnalams ir jie prekybininkų skelbimams naudojami plačiau kaip prieš karą. Kai kurie žinomųjų žurnalų išleidžia savo skaitytųjų ratui padidinti specialius numerius, pvz. 1951 m. Colliers išleisti laida apie būsimą trepinigų metams), tačiau iš turėjusių teisę pasinaudoti įstatymu per 15 mil. antrojo pas. karo dalyvių-veteranų, tas galimybės pilnai išnaudojo tik 500,000.

Ir Detroitiečiai jungiasi

Detroito Apygardos Valdybos sudarymas ir jos pirmieji žingsniai

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras buvo sudaręs komitetą, kuris kvietimo būdu suorganizavo iš įvairių politinio charakterio organizacijų laikinąją PLB Detroito Apygardos Valdybą. Į valdybą pakviesti šie asmenys: Br. Baleliūnas, J. Baublys, J. Gliudys, A. Musteikis, F. Motūzas, A. Naruševičius, P. Padalis, E. Paurazienė ir J. Pilka.

Arčiau susipažinusi su PLB laikiniais įstatais, Valdyba pasiskirstė pareigomis tokia tvarka: pirm. Pranas Padalis, I vicepirm. — Feliksas Motūzas, II vicepirm. — Antanas Naruševičius, sekr. — A. Musteikis ir izd. — Justas Pilka; kiti pasiliko valdybos nariais.

Per antrąjį Apygardos Valdybos prezidiumo posėdį buvo nutarta organizuoti pirmąją PLB Detroito Lietuvių Apylinkę. Tuo reikalu kviečiamas iškilmingasis ir kartu steigiamasis lietuvių susirinkimas šių metų balandžio 12 d. 12 val. 30 min. buvusioje lietuvių svetainėje, prie Šv. Antano parapijos bažnyčios. Kviečiami visi lietuviai — tiek seniai čia apsigyvenę, tiek naujai atvykę. Detroitiečiai turi pasirodyti, jog jiems tikrai rūpi Lietuvos ir lietuvių tautos reikalai. Burkmės po Pasaulio Lietuvių Bendruomenės stogu, junkimės lemtingai kovai su tautos prieštais.

Iškilmingojo ir steigiamojo Detroito Lietuvių Apylinkės susirinkimo darbų tvarka numatyta tokia:

1. Susirinkimo atidarymas, prof. Pr. Padalis,
2. Lietuvos Himnas (visi),
3. Prezidiumo sudarymas,
4. Kun. dr. Boreišio invokacijos žodis,
5. Prof. P. Padalio žodis ir paaiškinimas apie PLB santykiavimą su kitomis esamomis organizacijomis.

Ir jos parduota apie 4 mil. egz. Paskutiniiais dvejais metais žymiai išaugo savaitinis Washington, leidžiamas "U. S. News World Report", šiuo metu laikytinas politikos, ūkio srityje pačiu rimčiausiu krašto leidiniu.

Kokių leidinių daugiau spausdinama?

Neskaitant dienraščių, kas savaitę ar mėnesį leidžiamų periodinių leidinių JAV yra apie 7000 pavadinimų. Vad. comic'ų dar neseniai leista 400 pavadinimų ir išplatinta kas sav. po 50 mil. egz. miestuose, tačiau dabar jų skaičius sumažintas ligi apie 300. Leidinių skaičiumi vyrauja religinio turinio — daugiau 900, prekybos — 472, bendrybių, įvykių — 203, sporto, pramogų — 206, mokslo, technologijos — 106, meno, muzikos, dramos — 54 ir kt.

Koks laivas greičiausias Atlanto ruože?

Pirmą kartą amerikiečiai nurungė britus, 1952 m. laivu "United States" greičiausiai perplaukė Atlantą. Šis laivas, 51,500 tonų, plaukdamas iš JAV į Angliją visą kelią sukorė per 3 dienas, 10 val. ir 40 min., vidutiniškai dařydamas 35,59 mazgus. Anks-tyvesnis rekordas priklausė "Queen Mary", perplaukus per Atlantą per 3 dienas, 20 val. ir 40 min.

"United States" laivas laikytinas pačiu moderniausiu. Jis kaštavo 70 mil. dol., jame telpa 1,982 keleiviai ir 1000 žmonių įgula. Jo ilgis yra 990 pėdų, turi du teatrus ir du didelius plaukiojimo baseinus. Karo metu šis laivas gali būti greitai paverstas į karių transporto laivą ir gabenoti nuo 12,000 ligi 14,000 karių.

Parengė V. Al.

kės narių registracija,
9. Detroito Lietuvių Apylinkės laikinosios valdybos rinkimai.
10. Sumanymai ir pageidavimai.

PLB Detroito Laikinosios Apygardos valdyba nuoširdžiai kviečia visus lietuvių aktyviai dalyvauti šiame iškilmingame ir labai svarbiame susirinkime. Mūsų veningas ir veiklus dalyvavimas PLB-nėje parodys mūsų

su tautiniams prieštams, jog lietuvių tauta yra nemari ir nenugalima, pavojaus metu nustumia nereikšmingus politinius nesusipratimus ir jungiasi vienigon kovon dėl krašto ir tautos laisvės.

**PLB Laikinoji
Detroito Apygardos Valdyba**

VILTIS
laukia jūsų
talkos!

Detroito Records Court teisėjas J. Ricca kalbėjo, Lietuvių "Baltic Melodies" programoj per WJLB stotį. Iš kairės sėdi: ALB Klubu pirm. ir Baltic Melodies direktorė Helen Rauby; Lietuvių bičiulis teisėjas John Ricca; garbės pirm. advokatas Alex Conrad. Stovi radijo programos vedėjas Valentinas Saladzius.

THE MAY CO'S BASEMENT

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

Mados pritaria

DIRŽELIŲ ISVAIZDAI

Pavasario bateliams

DIRŽELIŲ GROŽIS

5.95

Dydžiai 5 1/2 iki 10
AA ir A Pločiai
B, 4 1/2 iki 10
D ir E Pločiai

- Juodos, mėlynos ir raudonos odos
- Aksominio švelnumo juodos išverstos odos
- Minkštos kempinės puspadžiai

Dabar! Laisvumas ir mada jūsų kojoms. Eiti bet kur bateliai tinkami prie bet kokio drabužio. Patogumas ir tokia žema kaina! Plati elastiška juosta per pado vidurį, lygi didesni pakėlimai. Ilgi padai su tvirtu baltu susiuvėjimu. Patogaus vidutinio augščio odos užkulniai. Ilgai neįsimai sutelintai padai.

Pasirodė telefoną užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir pirmadienį 9 ryto iki 9 vakaro. Šaukite Cherry 1-3000 The May Co.'s Basement Women's Shoe Department

Mergaitė kvadratuoti nauji pavasario sijonėliai

Sutrauktas juosmeniu... Dalis kvadratuoti... Kiti yra išskleidžiamos rūšies. Dydziai 3 iki 6x.

\$1

Mažų berniukų spalvoti, raštuoti sporto marškiniai

Garas "Health Tex Brand" įvairių raštų pasirinkime. Dydziai 3 iki 6.

\$1

Vaikų 2 dalių Balbriggan pizamos

Su megztomis rankovėmis ir kojomis galais, mažoms mergaitėms ir berniukams. Mėlynos, geltonos ar žalsvos spalvos. Dydziai 2-4-6-8.

\$1

Vaikų 2 dalių Balbriggan pizamos

Su megztomis rankovėmis ir kojomis galais, mažoms mergaitėms ir berniukams. Mėlynos, geltonos ar žalsvos spalvos. Dydziai 2-4-6-8.

\$1

The May Co.'s Basement Infants' Wear Department

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

NEGRAI PIETUOSE

Mokyklos ir restoranai. Trečia naktį nakvojom visai arti Floridos, Dotham, Alabama, miestelyje. Išvažiuodami pastebėjome tipiškus dalykus, liečiančius negrų gyvenimą pietuose. Jie čia dirba tik tarnais ir darbininkais, suvaržytomis teisėmis, nors šiaurėje jie laikomi lygius pilieciai, ir savo privilegijas net nerdaug akiešiška reiskia. Čia, kine, kur baltieji ir juodieji gali eiti, juodieji tegali naudotis balkonu, kuris ir praminas "negrų dangum". Įėjimui į balkoną yra kitos durys iš gatvės. Didmiesčiuose, negrams jų kvartaluose veiklą atskirai kina.

Mokyklon iš užmiesčių ir ūkių negrų vaikus nuveža autobusai, bet nustebo sustoję prie vienos gasolino stoties ūkių rajone, kita rytą, kai atvažiuo autobusas, sulipo baltieji vaikai ir autobusas nuvažiuo. Liko vienas juodukas. Žmona klausia jo: "kodėl tu nevažiuoji mokyklon?"

Jis nedrąsiai pasiūlė jį į kalbinančią baltą moterį. Tuo tarpu skubiai įsikio gasolino pardavėja, pasakydama, "juos nuveža jiems skirti autobusai". Tas juodas vaikutis pats negalėjo nei atsakyti į paklausimą.

Valgyklose, dideliuose restoranuose, jie nesimaišo tarp svečių, tik dirba tarnautojais virtuvėje. Šiaip valgyklose, negrai gauna valgyti, bet turi nueiti į jiems paskirtą barą galą, atsi- stoja ir ten jiems paduoda. Jie negali valgykloje prie baro arba stalo atsisėsti. Krautuose, mažesniuose miestuose, gali pirk- ti ir juodieji, bet jiems nieko neduoda pasimieruoti, turi ži- noti savo numerį, ir ką pasiren- ka, užsimokėję išeiti. Didmies- čiuose, savo kvartaluose, jie tu- ri savas krautuvas ir valgyklas.

Tramvajuose ir autobusuose miestuose, baltieji sėdi prie- kalyje, juodieji turi eiti į užpa- klinį galą.

Traukinių, autobusų ir lėk- tų stotyse išvietės taip pat paskirai įrengta juodiems ir baltiesiems. Taip yra visose piet- nės valstybėse.

Išlaisvinimas davė skurdą. Iš- laisvinti negrai palikti skur- diam likimui. Jų daliai, pateku- siai gvent šiaurinėse valstybė- se, sąlygos pasikeitė kiek liečia pilietines teises, bet jų ekono- minis gyvenimas visur skurdus, bent daugumai, kaip tai mato- me mūsų didmiesčiuose, kur jie sudaro patį skurdžiausią luomą.

Tiesa, turi jie ir savo biznie- rių, kaip pietuose taip ir šiau- rėje. Ir čerai prasimušusių. Pie- tuose, jie turi ir didelių biznių savo rajonuose. Turi ir savo turtingą luomą, kurių vaikai

pasiekia ir augštesnius mokslus, išeina universitetus, tampa pro- fesionalais, nors mokslus išeina ir biednųjų vaikai, kurie tam lin- kę, ir yra įvairiais naudingais pilieciais. Pietuose, kaip ir šiau- rės didmiesčiuose, jie leidžia sa- vo laikraščius, dienraščius, žur- nalus. Yra kelios kolegijos neg- ramis pietuose.

Mašymasis su baltiesiais ir mokyklų atžvilgiu negrai savo tarpe susiskaldę. Vienas žymus- pietų negrų veikėjas neseniai spaudoje įrodinėjo, kad jiems naudingiau būti išsiskyrusiais nuo baltųjų, nors kiti veda at- kaklią kovą už maišymąsi su baltiesiais, kur jiems padeda pa- tys baltieji, kurie Amerikoje jau pora šimtų metų kovoja už negrų teises.

Pramonė ir negrai. Daugybė šiaurės pramonės įmonių, įješ- kodamos didesnių pelnų, pastaru 60 metų bėgyje kėlėsi į pietus, pasinaudoti pigiu negrų darbu.

Kaip tik pietuose steigėsi pra- monė, negrus organizuoti atsi- rado unijų agitatoriai iš šiau- rės, ir kovose tarp unijų ir dar- batorių įvyko kruvinos kovos. Unijos šiek-tiek iškovojo neg- ramis, bet tuo rūpinosi ir val- džia, įvesdama minimum algas darbininkams pietuose.

Juodųjų migracija į didmies- čius šiaurėje buvo padrasinta čionykščių pramonės įmonių, kada streikų metu, naktį į bal- tųjų darbus buvo atvežta neg- rai. Bet streikui pasibaigus jie negalėdavo tuose darbuose pa- silikti; jiems tekdavo imti juo- džiausius darbus, arba įješkti užsiėmimo kitur. Ne visi jie gri- žo atgal į pietus.

Pirmo pasaulinio karo metu šiaurės dirbtuvėse negrams du- rys buvo plačiai atidarytos, ir jie čia plaukė tūkstančiais. Pas- kui pradėjo atvažiuoti šeimos, giminės, draugai, ir šiandien negrai yra didmiesčių problema.

Daugelyje miestų yra įvykusios kruvinos skerdynės, kada neg- rai pradėjo veržtis į baltųjų gy- venamas sritis ir lankyti baltų- jų pasilinksminimo vietas.

Lietuviai komunistai ir neg- rai. Prie negrų pietuose prisipla- kė komunistai, kurie viską jiems žadėdami, manė radę lengvą dir- vą revoliucijai Amerikoje sukel- ti. Bet ir negrų tarpe atsirado komunistų priešingų, atkakliai kovojančių prieš raudonąjį pa- vojų. Patys negrai, dabar pa- metę komunistus, iškelia aikštėn kokiomis didelėmis pastangomis komunistai jų tarpe dirbo.

Nauja bus mūsų tremtiniam patirti kaip lietuviai komunistai buvo su negrais susigiminiavę. Kremlui įsakius vykdyti "bend- rą frontą" (apie 1927-28 m.),

mūsų komunistai pradėjo bro- liautis su negrais: Clevelande, pvz., lietuvių salėje, rengė šo- kius, pasikviesdami negrus pas save. Tas buvo dūroma ir kito- se kolonijose, kol lietuviai apsi- žiūrėję uždraudė lietuvių sales komunistams nuomoti. Mūsų raudonukai ėjo į šokius negrų salėse. Tai buvo laikai, kada ir mūsų "patriotas" P. Grigaitis buvo susiplakęs į "bendrą fron- tą" prieš "fašizmą". Socialistų bendras frontas su komunistais plyšo 1930 metais Chicagoje, SLA seime.

Baltieji žiauriai kovėsi už negrus. Negrų vergija Ameri- kos angliškose kolonijose įvesta 1719 metais, (pamėgdžijant iš- pietų negrų veikėjas neseniai spaudoje įrodinėjo, kad jiems naudingiau būti išsiskyrusiais nuo baltųjų, nors kiti veda at- kaklią kovą už maišymąsi su baltiesiais, kur jiems padeda pa- tys baltieji, kurie Amerikoje jau pora šimtų metų kovoja už negrų teises.

Kova tarp šiaurėčių ir pietie- čių dėl vergijos panaikinimo pa- siekė atkakliaus laipsnio Ame- rikos kolonijoms sukūrus savo valstybę. Laikui bėgant, šiaurie- čiai taip užsidedę vergiją pana- kinti, kad steigė fondus, organi- zacijas, siuntė agitatorius į pie- tines valstybes rengti sukilimus prieš baltuosius, negrų išlaisvi- nimui. Buvo prieita ir Pilietinio Karo, kada prezidentas Lincoln išleido Negrų Išlaisvinimo Pro- klamaciją. Per dešimtis metų tę- sėsi atkakliausios kovos.

Kilus pilietiniam karui 1861 metais, baltieji pietuose taip pat kol pasidalino vieni stojo sava- noriais Lincoln'o armijoje, kiti ėjo į savo Konfederacinę pietų armiją. Brolis kariavo prieš bro- lį, suiro šeimos, draugiškumai, mylimieji pasimetė; degė mies- tai, nyko ūkiai, vien dėl negrų laisvės principo. Paliko ir kar- žyviai abiejose pusėse, kurie liko jamžinti Amerikos istorijoje. Gavę laisvę, kuriai nebuvo pa- ruošti, ir palikę baltųjų tarpe, kurie jų neapkentė ir teisių vis- tiek nedavė, negrai pradėjo skurdų gyvenimą, kuris nepasi- taisė ir iki šios dienos.

Baltieji pietuose skaudžiai nu- kentėjo. Suiro jų turtingas sma- gus gyvenimas, žlugus dvarai, plantacijos, ir visas tas kraštas susmuko. Pralaimėję karą, pie- tai buvo laikinai okupuoti, įves- ta griežta militarinė tvarka, ku- rios ribose ėjo ir bandymas pri- verst baltuosius vykdyti lygy- bę su negrais. Negrai, net 12 metų vaikai, buvo raginami eiti balsuoti rinkimų metu, bet bal- tieji rinkimų nedarė. Kongrese palengva pradėjus nutarti pietų baltiesiems leisti tvarkytis; kai jų atstovai vėl į kongresą Wa- shingtono atėjo, padaryta tari- mai šiek-tiek paliosuoją baltuo- sius nuo militarinių varžtų. Pa- galiau jiems pavyko visai išsi-

Žingsnis nauju keliu

ALB Clevelando Apylinkės Valdyba, gražiai vesdama bend- ruomenę lietuviškuoju keliu, vi- suomeninės veiklos sąvoką iš- plėtė ir į ekonominę sritį. "Jei lietuvis turės pinigų, tai jų tu- rės ir Bendruomenė, ir ALT'as, ir BALF'as ir visos kitos mūsų organizacijos" — įvairiomis pro- gomis pasakoma. Tad ir Apylin- kės Valdyba nutarė dėti pastan- gas, kad lietuviai kiek galima greičiau ir augščiau kiltų eko- nominio pajėgumo laiptais, įsi- kurdami pelningesnę darbo sritį: laisvose profesijose, prekyboje, pramonėje, amatuose ir kt. Šio tikslo siekdama, Valdyba ėmėsi reikšmingo dar- bo: išvystyti organizuotą, pla- ningą ir pastovią ekonominę ve- riklą, jon subūrus visas bendruo- menės pozityvias jėgas ir su- kėlus tai veiklai reikalingą pri- tarimą ir paramą visų bendruo- menės narių.

Bendruomenės ekonominei veiklai organizaciniai pagrindai sudaryta apylinkės narių susi- rinkime š. m. kovo mėn. 22 d. Gausiam snirinkime vyravo mūsų ekonominių gyvenimu be- sisieloją ir jį suprantą asmenys. Apie reikalingą ekonominiai orga- nizuotis, ekonominės veiklos for- mas, apimtį ir tikslus kalbėjo V. Bartkus. Susirinkimas kal- bėjo mintims pritarė ir, nu- matytiems tikslams siekti, iš- rinko 12-kos asmenų Ekonominę Tarybą. Tarybai pavesta:

1) Tirti ir informuoti bend- ruomenės narius apie galimu- mus įsikurti pelningesnėse dar- bo srityje: laisvose profesijose, prekyboje, pramonėje, amatuose ir kt.

2) Ekonominę veiklą pasi- ryzusiemis bendruomenės na- riams teikti gerai pradžiai reika- lingą moralę ir materialę pagal- bą.

3) Sekti vietos darbo rinką ir informuoti bendruomenės narius kur gauti geriau apmokamo dar- bo.

4) Informuoti bendruomenės narius apie galimūmus pasiroš- ti pelningesniai specialybės darbu.

Išlaisvinti, kai kongresas nutarė palikti vidaus tvarką kiek- vienai valstybei pagal savo nuo- ta. Kitokiais įstatymais kiek- vienioje pietų valstybėje, negrų teisės palengva vėl buvo suvar- žytos.

Jei dabar norima Kongrese padaryti kokie tarimai liečia valstybių vidaus tvarką, tam reikalinga dar ir 36 iš 48 valsty- bių pritarimas. Ir taip pietiečiai apsisaugojo savo teises.

Negrų U.S. ribose dabar skai- toma apie 14,500,000. Tada bu- vo tik pusė to skaičiaus.

(Bus daugiau)

5) Telkti lėšas lietuviams stu- dentams remti.

6) Skatinti bendruomenės na- rių tarpe ekonominį solidarumą, šalinant šį solidarumą trūkan- čius ekonominius ir psichologi- nius veiksnius. Tuo tikslu: a) per spaudą, radiją, paskaitas ir kitais būdais aiškinti ekono- mio solidarumo reikalingumą ir naudą, propaguojant šūkį "remk savuosius"; b) proteguoti ir remti savuosius verslininkus ir profesionalus; c) organizuoti verslininkų ir profesionalų iš bendruomenės narių gauto pel- no dalies grąžinimą Bendruo- menės naudai.

7) Kreipti bendruomenės na- rių sutaupąs taupytojams ir bendruomenei naudingiausiomis kryptimis, organizuojant: a) kredito draugiją, b) kooperaty- vus, c) akcines bendroves, d) kitokias telktinio kapitalo bend- roves.

8) Organizuoti priemones ir lėšas įsteigti bendriesiems lietu- vių namams, kurie visapusiškai patenkintų bendruomenės reika- lavimus.

9) Palaikyti glaudų ryšį su Lietuvos ūkio Atstatymo Stu- dijų Komisija, jai pateikiant rei- kalingas informacijas, sumany- mus ir konkrečias Lietuvos ūkio atstatymo klausimais studijas.

10) Išlaisvinus Lietuvą, telk- ti lėšas jos ūkio atstatymui.

11) Organizuoti kitas galimas priemones skatinant ir remiant lietuvių ekonominę veiklą.

Tuo būdu, lietuvių bendruo- menė ėmėsi organizuoti atspė- ti lietuviui ir bendrai lietuviš- kam reikalui nepaprastai svarbų uždavinį. Šį uždavinį spren- džiant, tikriausia, teks susidur- ti su didelėmis kliūtimis, ir tai daugiausia moralinio, psichologinio pobūdžio, nei materialinio. Eko- nominė Tarybon išrinktų as- menų kvalifikacijos garantu- ja, kad numatyti tikslai bus sie- kiami rimtai ir planingai. Tačiau kaip šie tikslai seksis įgyven- dinti, svarbiausia pareis nuo vi- sų bendruomenės narių to reika- lo tinkamo supratimo ir jo įver- tinimo. Tikėsim, kad, sujungę savo protus, išteklius ir geras valias, mes ir čia sugebėsime žengti lietuvišku keliu.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi- nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas prista- tymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

ŠEŠUPĖS TUNTAS PHILADELPHIJOJE

Philadelphijoje gražiai veikia liet. skaučių šešupės tuntas, ku- riam vadovauja tuntininkė sktn. Ona Rozniekienė. Ten veikia ir akad. skaučių būrelis, kurį veda pasktn. D. Oštrauskienė. Skau- tės kartu su vietos Lietuvos vy- čių ir ateltininkų jaunimu bend- rai paminėjo Lietuvos Nepri- klausomybės ir Sv. Kazimiero šventes.

BOSTONO SPAUDA APIE SKTN. L. KONČIŲ

Bostono laikraščiai "Sunday Herald" kovo 29 d. ir "Boston Traveler" kovo 31 d. gražiai paminėjo lietuvių sktn. Liudo J. Končiaus darbą. "Lithuania Pa- triot Named Official of Hub Scouts" — užvardintas tekstas "Boston Traveler" dienraštyje. Tekste rašoma:

"Lietuvis patriotas, kuris pa- bėgo nuo nacių ir komunistų persekiojimų savo tėvynėje, yra paskirtas distrikto vedėju Ame- rikos Skautų Bostono Taryboje.

Taryba praneša, kad Liudas J. Končius, gyv. "E" street So. Bostone, dirba So. Bostono ir Roxbury distrikte (tunte).

Jis atvyko į šį kraštą kaip DP (tremtinys) 1949 metais. Končius lankė Tufts College, kurį baigė pereinų metų birželio mėn. (bakaluro laipsniu).

Jis buvo suimtas bolševikų 1941 m., vos 18 m. amžiaus. Jis buvo nuteistas 10 m. priverči- mojo darbo stovyklon už "nepri- tarimą rusų komunistų reži- mui".

Vėliau, prasidėjus vokiečių — rusų karui, Končius ištrūko (iš kalėjimo). Sekančius metus jis praleido tėviškėje — kaime, to- liau nuo Hitlerio geštapo akių.

1944 m. rusams grįžtant at- gal, Končius buvo priverstas bėgti Berlynan. Buvo atsideręs Čekoslovakijoje, kol galop pa- tekė amerikiečių zonon Vokietij- joje. Kelis metus pagyvenęs DP stovyklose, jis atvyko Ameri- kon.

Jo žmona yra lietuvaite — Irena, kuri vieną savaitę vėliau DP transporto laivu paskui jį atvyko į Ameriką. Jiedu vienu metu kartu studijavo tame pa- čiame universitete Lietuvoje."

Teko patirti, kad amerikiečių skautų vadovybė yra labai pa- tenkinta sktn. Liudo J. Končiaus darbu. O jis taip pat vadovauja ir Bostono Lietuvių Skautų Vie- tininkijai. Gražu, kad sktn. L. Končius taip puikiai pasireiškia skautybėje ir kartu puikiai gar- sina savo kraštą. Tai yra pirmas kartas Boy Scout of America organizacijos istorijoje, kad ne- pilietis gauna atsakingas parei- gas šio krašto jaunimo auklėj- mo organizacijoje.

PROF. V. BIRŽISKOS PASKAITA SKAUTAMS

A.S.S. Chicagos skyriaus pa-

kvietas, prof. Viktoras Biržiš- ka kovo 28 d. Lietuvių Audito- rijoje skaitė skautams, jų bičiū- liams bei svečiams paskaitą te- ma — "Matematika ir gyveni- mas."

Jūrų skautas Alfonsas Snars- kis, Chicagos jūrų sk. Kpt. M. Kukučio laivo narys, kovo 19 d. išvyko atlikti karinę prievolę JAV kariuomenėje. Jūrų skautai jam linki gero vėjo Dėdės Samo tarnyboje ir laukia laimingai su- grįžtant į jų eiles.

Kpt. M. Kukučio laivo jūrų skautai lanko skęstančiųjų gel- bėjimo kursus, kuriuos surengė Chicagos JAV Raudonasis Kry- žius vietos jūrų skautams. Kur- sai truks 2 mėn. Be naudingos specialybės mūsų jūrų skautai galės vasarą gauti "life guard" — skęstančiųjų gelbėtojų parei- gas Michigano ež. maudyklėse.

ŠEŠTADIENI PAS JŪRŲ SKAUTUS

"Jūra nemėgsta tautos, kuri bijo jos!" šūkiu Clevelando jū- rų skautų valtis NARAS pra- deda akciją vandens psatui išgyti. Ta proga šį šeštadienį 8 val. vak., Lietuvių salėje ren- giamas vakaras. Nors rengėjai jūrininkai, bet ir sausumoje pa- slankūs, greitai. Aplankę lietu- vių šeimas, ir jau turi išplatinę gražų bilietų skaičių.

Programoje solistė Aldona Stempuzienė padainuos lietuvių ir pasaulinių kompozitorių dai- nų, palydima fortepijonu R. Bra- zaitienės. Malonią staigmeną ruošia patys jūrų skautai. Jie jau įsigijo jūrininkų uniformas ir programoje padainuos jūrei- viškų dainų bei pašoks jūreiviš- kų šokių. A. Bielskus ruošia dai- nas, o A. Raulinaitienė šokius.

Clevelando valtis NARAS įsi- steigė 1952 rugsėjo 8. Jūrų skau- tininkas V. Petukauskas prieš šešetą mėnesių, pasikalbinęs E. Jarašūną, sušaukė pirmąją jū- rų skautų sueigą. Senas, patyręs jūrininkas, apiplaukęs vandenų- nus, sktn. V. Petukauskas, su- būręs ir sutvarkęs, perdavė ją E. Jarašūnui. Dabar valčiai pri- klauso 12 skautų.

Jūra atskleidė tautos kelius kultūrai ugdyti, prekybai plėsti; jūra išugdė tautų poetus, vals- tybės vyrus, keliautojus, atra- dėjus, mokslininkus. Bet tautos prie jūrų turėjo ilgus šimtme- čius kovoti su jos bangomis ir išmokyti jas nugalėti.

Mums šiame kelyje liko daug nenudirbto darbo, o gaivinanti jūros palaima ir jos vandenų didybės įkvėpimas žymiai padės tautos kultūrai ir laisvos Lietu- vos ekonominei gerovei sukle- tėti.

Jūra nemėgsta tautos, kuri bijo jos, kuri nesiruošia kietoms grumtynėms su jos šelstančio- mis bangomis. Padėkim mūsų jaunimui tuo keliu veržtis.

POLYNOS STOSKOS balsas kupinas grožio, raiš- kumo ir kerinio gyvumo. STOSKA asmeniškai puošiasi kilniu prigimties apdovanotu žavesiu.

DALLAS TIMES HERALD

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

DIRIGUOJAMAS ALFONSO MIKULSKIO

POLYNA STOSKA

METROPOLITAN OPEROS SOLISTĖ

IŠKILMINGAME KONCERTE

1953 Gegužės 10d. 4:30 val.
SEVERANCE HALL

Bilietai po 3, 2.50 ir 2 dolerius pradėdami pardavinėti balandžio 10 d. Dirvoj (telef. HE 1-6344) ir Spaudos kioske (telef. RA 1-9936).

Clevelande IR APYLINKĖSE

METINIS ALTO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Metinis Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas kviečiamas 1953 m. balandžio mėn. 19 dieną (sekmadienį) 11 val. 30 min. Lietuvių salės patalpose. Šiame susirinkime bus apyskaitos, aptarta ateinančių metų veikla ir išrinkta nauja skyriaus valdyba.

Šiuo metu visoms ALTO skyriuje dalyvaujančioms organizacijoms išsiųsti raštai prašant pranešti savo atstovų pavardes ir adresus, kad galima būtų juos laiku asmeniškai pakviesti į susirinkimą. Organizacijos, kurios šio rašto negavo maloniai prašomos pranešti savo atstovų valdybos sekretoriui:

Juozas Mikalauskas,
1615 East 77 St.,
telef. EN 1-0391.

LIET. BENDRUOMENĖS APYLINKĖS VALDYBA PRAŠO:

1. Mokėti tautinio solidarumo įnašus už 1953 m. Pagal apylinkės susirinkimo nutarimą kiekvienas dirbąs 18 m. sukačęs lietuvis ir lietuvių moka po 2 dol. Įnašai priimami Dirvoj, Spaudos kioske, valdybos narių ir rinkėjų.

2. Neilgas apylinkės gyvymas jau parodė, kad atsiranda lietuvių, kurie pasidaro reikalingi skubios pagalbos. Apylinkės valdyba nesilima globos reikalo spręsti plačiu mastu, bet ji negali neįteisti savo rankos tikros bėdos atvejais. Todėl valdyba nutarė prašyti tautinio solidarumo įnašų mokėtojus kartu paaukoti bent po pusę dol. (pagėdijama ir didesnė suma) specialiam fondui varge ar nelaimėj atsidūrusiam lietuviui padėti. Šis fondas veiks šalpos ir socialinės globos skyriaus žinioje.

3. Clevelande veikia nemaža įvairių lietuvių organizacijų bei draugijų, kurios surengia daugybę įvairiausių pramogų, du-

dančių ir pelno. Šias pramogas lankome visą. Tad būtų labai gražu, jei tam tikras, kad ir nedidelis procentas nuo pramogų bei parengimų pelno atitektų į vargą ar nelaimę patekusiame savos Bendruomenės nariui. Apylinkės valdyba, šitai viešai keldama, tikisi, kad ir mūsų organizacijos bei draugijos bus jautrios artimo gailėstingumo darbui. Pinigus siųsti išdo sekretoriaus J. Nasvyčio adresu: 771 E. 91 St., Cleveland 3, Ohio.

Dideli ir naudingi uždaviniai tegali būti atlikti tik sutelktomis visų lietuvių jėgomis. Lietuvių Bendruomenės pinigai teiktarnaus tik lietuviškiems mūsų visų reikalams. Savo įnašais sutelkime tokias sumas, kurios įgalintų šiuos reikalus tikrai plačiu mastu patenkinti.

BENDRUOMENĖS PAJAMOS

Liet. Bendruomenės apylinkės pajamų iki balandžio 1 d. turėjo \$299.11: tautinio solidarumo įnašų už 1952 m. surinko \$224, organizacijos Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimui per radiją surengti paaukojo \$40, per vysk. V. Brizgio paskaitą buvo surinkta \$35.11. Per tą patį laiką išlaidų padaryta \$235.83 (tarp jų \$80 Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo metu įnešta į Tautos Fondą ir kt.). Išde yra \$63.28.

Liet. Bendruomenės apylinkės valdyba, apmokėjusi vysk. V. Brizgio paskaitos rengimo išlaidų 15 dol., likusių pinigų \$20 pervedė į šalpos ir soc. globos fondą, iš kurio Velykų švenčių progą 20 dol. auka buvo sušelpa serganti Čekienė.

SUSIRGO BENDLERIS

Clevelandietis J. Bendleris, mokyklų inspektorius, susirgo širdies liga. Gydomi Policlinic Hospital. Gydimas tęsis apie mėnesį laiko.

MOTERŲ SAJUNGOS PARENGIMAS

Moteryų Sąjungos 36 kuopa balandžio mėn. 19 d. Naujosios parapijos salėje (18022 Neff Rd.) rengia pasilinksminimo vakarą. Gros Nemanio orkestras. Pradžią 6 val. Kaina \$1.00.

LANKESI KANADOJE

M. Knystautienė, sūnus ir dukterė gyd. Gražina švenčių metu viešėjo Kanadoje.

PARDUODAMI NAMAI

East 66, netoli Superior, labai geram stovy, plytinis, dviejų šeimų. 3 garažai.

Decker, dviejų šeimų, 6 ir 5 kambariai. Didelis sklypas, du garažai.

East 86, netoli Superior, 4 šeimų, plytinis namas. Kiekvienas po 5 kambarius, gaso šildymas.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

BALTOSIOS MEŠKOS ALUS

JAU GAUNAMAS CLEVELANDE

Reikalaukite visose parduotuvėse ir restoranuose. Alų pristato į namus J. Obelenius krautuvė — tel. HE 1-6716, J. Blaškevičiaus Standard Food Market — 854 E. 185 St., telef. — IV 1-5686.

Dėl pristatymo įvairiems parengimams skambinti telefonu EX 1-9587 po 6 val. vakaro.

Urho sandėlys: Crystal Distrib. Co.
3341 Superior Ave.
Telef. HE 1-1482

REMK JŲRŲ SKAUTUS!

Balandžio 11 d. 8 val. vakaro

Lietuvių salėje

rengia

Jūreivišką vakarą

Programą išpildo: solistė Aldona Stempužienė, A. Bielskaus jūrų skautų būrelis, A. Raulinaitienės vadovaujami jūreiviškų šokių šokėjai.

Jūrų skautų vienetas
N A R A S

AR JAU PAREMEI SAVO MOKYKLĄ?

Clevelando lituanistinės mokyklos tėvų komitetas š. m. balandžio 25 d. Lietuvių salėje tos mokyklos rėmėjams paskirstys šias dovanas: 1) pinigais 100,— dol.; 2) naują radijo aparatą firmos General Electric; 3) p. Samo paaukotą vyrišką šveicarišką laikrodį; 4) p. Obelenio paaukotą įpirkimo čekį, už kurį gausite įv. prekių pasirinktinai už 25,— dol. Ch. O'Bel krautuvėje (66th St. & Wade Park); 5) p. Šuopio paaukotą elektrinį laikrodį ir 6) eilę kitų dovanų.

Rėmėjo bilieto kaina tik 50 centų. Daugiau bilietų pirkite — daugiau dovanų galėsite laimėti — daugiau savo mokyklą paremsite. Bilietai gaunami Dirvoje, Spaudos kioske ir pas platintojus.

MENO-LITERATŪROS VAKARAS

Balandžio 18 d. 8:00 val. lietuvių salėje įvyksta akademino jaunimo literatūros ir meno vakaras. Vakarą programoje dalyvauja Chicago, Detroito, Springfieldo, St. Louis ir Clevelando studentų meninės jėgos. Po programos šokiai, grojant geram orkestrui ir gausiu bufetu. Vakarą rengia Clevelando studentai ateitininkai.

LIETUVIŲ RADIO KLUBO SUSIRINKIMAS

Šaukiamas balandžio 19 d. Lietuvių salėje, 11 val. Bus priimtas statutas ir padaryta pusmetinė apyskaita.

PARDUODAMAS SKLYPAS

Parduodamas sklypas 130x55 pėdų, prie ežero, Natijosios parapijos rajone. Parduoda savininkas. Teirautis: EN 1-4842.

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakaras nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770.

Pilnas komplektas \$69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintelį pasaulyje dulkių Siurbį — Sanitatorij su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaukančiu maišeliu. Su visais priedais \$94.50 arba po 7.00 dolerius mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

P. MAŽELIS PAS AMERIKIEČIUS

Akt. Petras Maželis Independence mieste, esančiam amerikiečių dramų mėgėjų klube, skaitė paskaitą apie lietuvių teatrą. Klubas turi apie 80 narių. Pakviestas dar dviem paskaitom.

BALETO KONCERTAS

Ateities klubo kviečiami baleto solistai — Aldona Šlepetytė ir Alfonsas Liepinas, akomponuojant pianistui Aleksui Mrožinskiui, gegužės mėn. 17 d. Mažosio Teatro salėje, clevelandiečiams duos pirmą koncertą.

VAIKŲ KONCERTAI

Clevelando Orkestras šią savaitę duos apie dešimt koncertų pradžios ir augštesnės mokykloms. Metinis simfonijos koncertas orkestro draugams įvyks balandžio 12, 4 val. po pietų, o simfonijos koncertai — balandžio 23 ir 25 dienomis.

ZAIBO TINLININKAI LAIMEJO

Pereitą sekmadienį, kovo 29 d., LSK ZAIBO vyrų tinklinio komanda žaidė prieš Cleveland Turners ir po labai įtemptos kovos pasiekė sunkią pergalę — 2:1 (9:15) (15:10) (17:15). Tai jau antra žaibo pergalė prieš šią komandą. Prieš tris savaites buvo laimėta 2:0. Žaibiečiai tinklinyje daro ryškia pažangą ir, jei neatsileis, gali pasiekti visai augštos žaidimo klasės. Balandžio mėnesį komanda dalyvaus Clevelando miesto ir Ohio valstybės pirmenybėse.

PATIKRINKIT IR PASICILYKIT

3 miegamųjų mūrinis namas. Parduoda savininkas. Gaso vandens šildymas, prijungtas garažas, indų plovimo automatas, langinės su tinklais. 26 pėdų gyvenamasis ir kiti kambariai. 1363 E. 95 St. CE 1-0546 (17)

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai. Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui.

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

BUS TIKRAI TURTINGAS BUFETAS

Clevelando lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamame koncerte-pobūvyje (š. m. balandžio 25 d.) bufetas žada būti tikrai šaunus ir turtingas. Visam bufeto paruošimo darbui vadovauti sudarytas energingas komitetas, kuriame sutiko dalyvauti ponios Pautienienė, Juodvalkienė ir Stravinskiėnė.

GERAS NAMAS

Šv. Aloyzo parapijoje, į šiaurę nuo St. Clair, labai puikus 6 kambarių namas dar su dviem kambariais trečiam augšte. Moderni prausykla pirmam augšte. Priekio ir užpakalio balkonai. Gaso šildymas, garažas su cemento privažiavimu. Reikia pamatyti, kad patiktų. \$13,000.00. Savininkas išvyksta.

Eastern Realty Co.
EN 1-0937 (16)

PARDUODAMA

du atskiri namai ant vieno sklypo. Garažas ir dirbtuvė užpakalyje. Labai geram stovy. Prieinama kaina. 1164 Norwood Rd. Tisovec Real Estate
UT 1-4385

Prašom šaukti po 1 valandos.

ĮENOMUOJAMI KAMBARIAI

Mažai šeimai ar pavieniams asmenims. Gali naudotis visais patogumais (atskira vonia). 1369 E. 84 St. SW 5-3204

PARDUODAMAS

šaldytuvai (gaso), prosas, indai 12 žmonių, kepimo puodas. Kreiptis: 11115 Greenview Av. Telef.: LI 1-2180

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, 7 kambarių, gražus namas. Du garažai. Didelis sklypas. 1349 E. 81 St. Tel.: RA 1-3309

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė 7106 Superior Ave. Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarnavimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų žvalgčių fotografas, dabu CLEVELANDE.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raskandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

NO BETTER TERMS ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės yadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojo salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarį kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalams Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patyrimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiądieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

MONCRIEF

SILDYMO IR
ORO VESINIMO SISTEMA

TAUPŲ ĮGYTI
TAUPŲ IR
VARTOTI

GASAS
ALIEJUS
ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į maro, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Pastabos iš seimo

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas Philadelphiaje būty buvęs vien tik įstatų reikalaujamas organizacinis susirinkimas, jeigu jis nebūtų buvęs sąjungtas su kita viešo pobūdžio demonstracija.

Ši demonstracija oficialiai buvo skirta adv. Antanui Oliui pagerbti. Bet tai buvo daugiau, negu vien tik asmens pagerbimo vakaras. Tokia, berods, rengėjų buvo ir intencija.

Antanas Ollis yra ne tik Tautinės Sąjungos, bet ir apskritai Amerikos lietuvių veikėjas. Vienas iš daugiausiai ir sėkmingiausiai pasireikusių žygiuose Lietuvos laisvės šauksmui prailaužti į šio krašto visuomenę ir ypač į politinius sluoksnius. „Neužsikaskime vien savo tarpe, skverbkime į amerikiečių visuomenę ir politiką tarpan su Lietuvos reikalu!“ — tai yra šūkis, kurį A. Ollis seniai ir nuosekliai ne tik skelbia, bet ir vykdo kiekviena proga.

Jo pagerbimas kaip tik ir buvo surištas su šiuo šūkiu. Ši mintis nusidriekė per visų svečių sveikinimus — gen. konsulo J. Budrio, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininko V. Sidzikausko, Balfo pirmininko pavaduotojos A. Devenienės, SLA sekretoriaus dr. M. Viniko, o dar daugiau išryškėjo Pensilvanijos gubernatoriaus Fine kalboje. O visų ryškiausiai tai pabrėžė pats A. Ollis, atsakydamas visiems sveikintojams bei gubernatoriui: Lietuvos reikalas nėra vien lietuvių reikalas — tai yra ir pačios Amerikos reikalas!

KĄ REISKIA — VALDYBA CHICAGOJE?

Vienas sutiktas niujorkietis prieš seimui prasidedant išsitarė: „Na, jei šį kartą Chicago nepaisys valdybos, tai mes niujorkiečiai renkam savo tris Juozus, tada paminėsime mus!“ Jis, žinoma, pasakė ir pavardes. Bet čikagiečiai, kaip greit paaiškėjo, jau buvo apie tai pagalvoję. Ir ne vien dėl asmenų, bet taip pat ir dėl darbo programos. Sakoma, mes turime A. Oli, o žinote, ką tai reiškia dabartiniais laikais. Naudokim visas galimybes Lietuvos reikalui. Valdyba, būdama artimam kontakte su A. Oliu, geriausiai galės padėti vykdyti šūkį, kviečiantį neuž-

kasti vien tik savųjų tarpe.

Teisybė, vienas kalbėtojas, ta nusistatymą norėdamas ypatingai pabrėžti, net buvusią valdybą buvo bebaras, kam ji daugiau dėmesio kreipusi į kitus dalykus, tai yra, į spaudos reikalus, ir ryšį su kituose kraštuose atsidūrusiais panašiai galvojančiais tautiečiais. Tas priekaištas buvo nereikalingas ir nepagrįstas. Juk tais dalykais rūpinis buvusiai valdybai buvo pavesta pereinamojo seimo. Ji, pati, ar kitų padedama, atliko gana daug. „Viltis“ draugijos, sukūrimas ir gana sėkmingas augimas nėra koks nors niekniekis. Leidyklos įsigyti nuosavi namai ir jau šiek tiek pagerintas inventorių yra neblogo pradžia. Prieš dvejus metus to neturėta. Šiandien turima. Žinoma, gal kai kas susipainioja pavadinimuose. „Viltis“ gal kam atrodo kaip ir ir koks kitas, svetimas dalykas.

Bet juk „Viltis“ tikrumoje yra Sąjungos „duktė“, ir kas tuo vardu pasiekta, tai pasiekta nekur kitur, o „savo šeimoje.“ Ir ryšis su kitur atsidūrusiais tautiečiais (kurie, anot kanadiškių sveikinimo, į Jungtinęse Vals-tybėse veikiančią Tautinę Sąjungą žiūri, kaip į kelią rodančią žvaigždę) taip pat yra svarbus dalykas. Jeigu tas klausimas patenkinamai aptvarkytas, tai tuo reikėtų tik džiaugtis. Tie dalykai juk nekludo, o gali tik padėti užsimojimui su didesniu įtempimu pasidaruoti Amerikos visuomenėje ar jos politiniuose sluoksniuose.

Iš dabartinės valdybos užsimojimų jau aiškiai matyti, kad šiais metais bus plačiai padirbėta ir kitoje Tautinės Sąjungos darbo bare — Lietuvos klausimą iškelti įtakingųjų amerikiečių tarpe.

Vaikų pilietybė

Naujasis McCarran - Walter Imigracijos ir Tautybių Įstatymas paliko taisyklės, kuriomis į kraštą atvažiuavusiems vaikams suteikiama pilietybė. Kai kurios mažas pataisas norime čia išskirti.

Jungtinių Valstybių pilietybė, kaip žinome, įgijama dviem būdais: gimimu ir įpilietinimu.

Vaikai gimę šiam krašte automatiškai gauna pilietybę. Nėra jokio skirtumo ar jų tėvai yra svetimšaliai, ką tik atsikėlę į šį kraštą, ar tik laikinai į Jungtines Valstybes atvažiuojantys. Vienintelė išimtis yra užsienio valstybių diplomatų kūdikams, kurių tėvai turi imunitetą ir yra svetimos valstybės atstovai.

Kai kurie vaikai gimę ir ne Jungtinėse Valstybėse gali būti piliečiais. Pvz., tuo atveju kada abu tėvai yra JAV piliečiai ir vienas iš jų buvo šiame krašte gyvenęs. Vaikas tampa piliečiu ir tuo atveju, jei vienas iš tėvų ir nėra pilietis, bet antras šiame krašte yra išgyvenęs ne mažiau kaip 10 metų. Šiuo atveju, vaikas nevelia, kaip 23 metų amžiaus sulaukęs, turi atvykti į Jungtines Amerikos Valstybes ir čia išgyventi bent pen-

kis metus, kad jam pilietybė būtų patvirtinta.

PAVELDIMOJI PILIETYBĖ

Visi kiti vaikai, gimę užsienyje, gali būti įpilietinti per savo tėvus arba atskirai. Pirmuoju atveju, jiems užaugus, kartais tenka susidurti su įvairiais sunkumais kai jiems reikia pilietybės įrodymų, nes jie neturi nei gimimo metrikų, nei pilietinio popierio. Todėl suprantingi tėvai, gavę pilietybės popierius sau, turi tuoj pat kreiptis prašydami „certificate of derivative citizenship“ jų vaikams. Taip pat ir suaugusieji, kurie į šį kraštą pateko šiuo būdu, turėtų prašyti šitokio pažymėjimo, kurių vis dažniau reikia įieškant darbo ir panašiai.

Jei vienas iš tėvų yra pilietis, o kitas gavo pilietybę įpilietinimo keliu vaikui esant jaunesniam kaip 16 metų, tuo atveju vaikas automatiškai gauna pilietybę.

Lygiai taip pat gauna Amerikos pilietybę ir abiejų svetimtačių tėvų vaikai, jaunesni kaip 16 metų amžiaus, tėvų įpilietinimo metu. Jei vienas iš tėvų yra miręs, vaikas įpilietinamas su likusiu tėvu. Šitokia procedūra pritaikoma ir vaikams, kurių tėvai yra išsiskyrę, kuomet jis įpilietinamas su vienu iš tėvų, kuriam teismas pavadė vaiko globą. Povairpikiai vaikai įpilietinami su savo motina.

Jei vienas iš tėvų yra pilietis, o kitas dėl kurių nors sumetimų pilietybės gauti negali, vaikas gali būti įpilietinamas specialiu būdu tėvo ar motinos prašymu, įrodant jog vaikas yra jaunesnis kaip 18 metų ir atvykęs į šį kraštą teisėtai gyvenęs su savo piliečiu vienu iš tėvų. Jie pilietybę gauna be laukimo periodo. Tačiau vaikas turi praieiti visus įpilietinimo reikalavimus, kurie žinoma nepritaikomi visai mažamečiams vaikams.

ĮSONYTI VAIKAI

Panašiai ir jaunesni vaikai kaip 18 metų amžiaus įsisiūniti

Kaip ruošiasi ginti Europą

(Atkelta iš 1-jo pusl.)

komplikuotiems uždaviniams įvykdyti.

Fontainebleau miške, 50 km. į pietus nuo Paryžiaus, yra įsikūrusi vyr. Centro Europos žemyno, oro ir jūros pajėgų būstinė su marš. Juinu, gen. Norstadu ir adm. Jaujard'u. Kol kas vyriausią vadovybę visoj Europoje į savo rankas yra suėmęs gen. Ridgway, bet netrukus dalį savo pareigų jis perleis marš. Juinui.

Kai santarvininkai 1945 m. baigė Europoje karą, tai niekas negalvojo apie naują priešą, ir kiekviena šalis savo vyr. būstinę kūrėsi ten, kur jų kariams atrodė patogiau. Prancūzai pasirinko Baden-Badeną, amerikiečiai — romantiškąjį Heidelbergą etc. Bet paskui prasidėjo šaltasis karas. Tada britai Rheino armijos vyr. būstinę įkūrė Moenchengladbach, amerikiečiai įsitaisė netoli Paryžiaus, o aviacijos daliniai buvo permesti iš aerodromų į vakarus nuo Rheino.

Toks elgimasis taktiškai teisingas. Kai pasirodė, kad amerikiečiams tiekiamą iš Bremeno, 300 km. į pietus, siųsti lygia greta su Sovietų zonos linija nėra protinga, nes kiekvieną momentu tokia linija atkirsti yra labai lengva, visi teikimo keliai 1950 m. pabaigoje buvo iš naujo pertvarkyti. Dabar svarbiausioji teikimo bazė yra įkur-dinta Prancūzijoje prie Atlanto pakraščio, kur į Berdeaux ir La

Pallice uostas prie La Rochelle visą laiką atplaukia ir iškraunami amerikiečių laivai.

Aplink Bordeaux miestą įtaisytos didžiulės medžiagų bazės: St. Sulpice iškraunamas benzinas lėktuvams ir sunkvežimiams, St. Jean d'Angely — radijams, siųstuvams ir kt., Fontenet vietovėje surikiuoti tūkstaičiai įvairiausios rūšies važmenų, o Rochfort ir Perigueux vietovėse stūkso tiesiog kalnai konservų dėžučių ir kramtomosios gumos. 100 km. į pietus nuo Bordeaux yra įtaisyta milžiniškas karo šaudmenų Captieux sandėlis, kur požeminuose bunkeriuose arba šiaip palapinėse sukruti tūkstaičiai įvairiausių rūšių granatų, lėktuvų bombų, napalo sviedinių ir raketų. Prireikus reikalingos medžiagos ir gėrybės pasiunčiamos per Prancūziją į priešakinį ruožą. Prie Kaiserslauterno yra tiesiog iš žemių išdygęs ištisas kareivinių miestų, galis sutalpinti 20.000 vyrų.

Šitai teikimo sistematų vadovauja iš savo vyr. būstinės Orleanso mieste gen. Youngas. Orleansas guli pusiaukelyje tarp pagrindinio ruožo ir priešakinio. Čia susisiekimas toks gyvas, jog prancūzai buvo priversti Bordeaux-Metzo ruožo pastatyti net trečią geležinkelį bėgių linija.

Pietų Vokietijoje ir Austrijoje stovintiems amerikiečių daliniams visas teikimas pristatomas iš italų Livorno uosto per Brennerį ir Semmeringą. Tačiau šioji teikimo organizacija sudaro tik dalį visos NATO vad. Infra-struktūros. Įvairiajos vienos su kita surištos radijo siųstuvų ir telefono tinklu, o oro erdvę seka visa eilė radarų stočių.

Aviacijai yra pastatyti 24 aerodromai su betonu išgrįstu lėktuvams pakilti keliu nuo 1,5 iki 2 mylių ilgio.

BUVUSIEJI PILIEČIAI

Naujasis įstatymas nežymiai suvaržė buvusių piliečių, kurie nori atgauti JAV pilietybę. Šiuo atveju rezidavimo laiko JAV nuostatas nepritaikomas tiems buvusiems piliečiams, kurie Antrojo Pasaulinio Karo metu kariavo, kurios nors valstybės kariuomenėje kartu su JAV prieš bendrą priešą. Tokie piliečiai gali atgauti pilietybę net tuoj atgauti pilietybę net tuo atveju, kad jie buvo iš šio krašto išdeportuoti. Rezidencijos laiko nuostatas taip pat nepritaikomas moterims, kurios neteko savo pilietybės ištekėjusios už svetimtačių dar prieš 1922 rugsėjo 22 dieną, atgauna savo pilietybę lengvai. Joms užtenka duoti priesaiką kuriam Amerikos konsulate, kad atgautų savuosius pilietybės dokumentus.

ISTOKI VILTIES DRAUGIJA

“Society Plan”

jums padeda taupyti! Ateikit. Susipažinkit su 3 laipnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit sątu

Nemokamos Knygėlės išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobilui pastatyti Jums esant banke, tuojau už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

Maršalas Bernard Montgomery atvyko į US trijų savalių vizitui. Jį pasitinka US armijos štabo viršininkas gen. J. L. Collins.

Pavergtoje tėvynėje

PRADEDAMOS STATYTI KOLONIJOS

Lenkų tremtinių laikraštis „Polak“ kovo 27 d. numeryje įsėjo straipsnį, pavidintą: „Iš darbininkų gyvenimo Vilniuje“. Straipsnyje skelbiamas vieno neseniai iš Vilniaus pabėgusio darbininko suteiktos žinios. Jis pasakoja, kad, geresnės darbininkų kontrolės ir priežiūros tikslu, jau ir sovietinėje Lietuvoje, Sovietų Sąjungos pavyzdžiu, pradedama statyti darbininkams kolonijas.

1952 m. vasarą Vilniaus priemiestyje Antakalnyje, Raudonosios Armijos prospekte, pastatyta tokia kolonija, iš šešių didelių gyvenamųjų blokų, — karo pramonėje dirbantiems darbininkams. Tų pačių metų lapkričio mėn. tuose blokuose apgyvendyta apie 1.400 asmenų. Viengungiai gyvena po 2-4 asmenis viename kambaryje, o šeimos gauna po vieną ar du kambarius ir virtuvę.

Kiekviena bloke yra valgykla, didelė bendra virtuvė, skaitykla, būtų ir drabužių siuvalyklos. Centriname bloke yra kirpykla ir „Univermag“ — įvairių prekių krautuvė, kuri aptarnauja tos kolonijos gyventojus. Ta proga laikraštis pastebi, kad daug prekių, kaip cukrus, riebalai, parduodami labai mažais kiekiais ir darbininkai turi įieškoti šių prekių laisvoje rinkoje — daug augštesnėmis kainomis.

Kiekvienas blokas turi miesto komiteto skirtą vedėją. Dažniausiai jis yra rusas, kartais lenkas ar lietuvis, bet visuomet partijos narys. Blokų komitetus sudaro taip pat tik partijos nariai.

Bloko vedėjas ir komitetas atlieka nuolatinę gyventojų priežiūrą. Išvykstant į miestą po darbo ar šventadieniais, oficiali registracija nėra įvesta, bet faktiškai, „patogumui“, esamoje knygoje išvykstantieji užsirašo, kada ir kur išvyko. Neuzsiregistravusieji MVD būna ap-

klausinėjami, kaip jie išnaudojo nedarbo laiką.

Toliau, gyventojų sekimas vyksta per blokų „Korespondentus“, kurie privalo rašyti apie įvairius iš darbininkų gyvenimo įvykius, — faktiškai jie rašo apie kaimynus ir bendradarbius. Daug tokių „korespondentų“ yra iš „komsomolo“ — komjaunimo, kuriuos sumobilizavo Vilniaus apygardos komjaunimo sekretorė, rusė Volčkova.

Kiekvieną sekmadienį prieš piet blokuose vyksta politiniai susirinkimai. Juose visų dalyvavimas yra privalomas. Vienas iš šių susirinkimų tikslų, — kad gyventojai nelankytų bažnyčios. Visos kolonijos visuomeninio „auklėjimo“ reikalai yra rusų komunistų Prusov rankose. Jis yra prop-agit apygardos komiteto narys.

LIETUVOS SODYBŲ PADĖTIS

Grįžusiųjų vokiečių pasakojimais, jiems besibastant po Lietuvą, tekdavo gana dažnai užtikti aplėstyti sodybų, kur namai buvo be langų ir durų ir po juos švilpaukavo vėjas. Kartais tokiuose namuose jie apsinakvodavo ir net pasilikdavo ilgesniam laikui. Aplinkiniai ūkininkai, kai jems prireikdavo kokio baltio ar lentų, atvykdavo į tokias sodybas ir pasiimdavo, kas jiems buvo reikalinga. Todėl pastatai, ne tik kad neprižiūrimi, bet nuolat ardomi, greitai nyko.

Vieno ūkio sodyba, savininką išvežus, po 5-6 mėnesių buvo taip sunaikinta, kad nebegalima buvo atpažinti. Prieš tai, šeimininkui dar gyvenant, trobesiai buvo tvarkingi, gyvenamieji namai su dideliais langais, kieme gražus, pilnas gėlių darželis, pats kiemas švariai užlaikomas. Greta buvo didelis sodas, aptvertas medine tvora. Po pusmečio tvoros buvo nuardytos, darželis su gėlėmis ne žymės nebėliko, sode medžiai išvartyti, o kai kurie nupjauti, matomi, kurų, klounas nuardytas, kiemas pavirtęs šiukšlynu.

DAR NEVELU,

bet veikiai gali būti PERVELU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios „Smith-Corona“, gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.

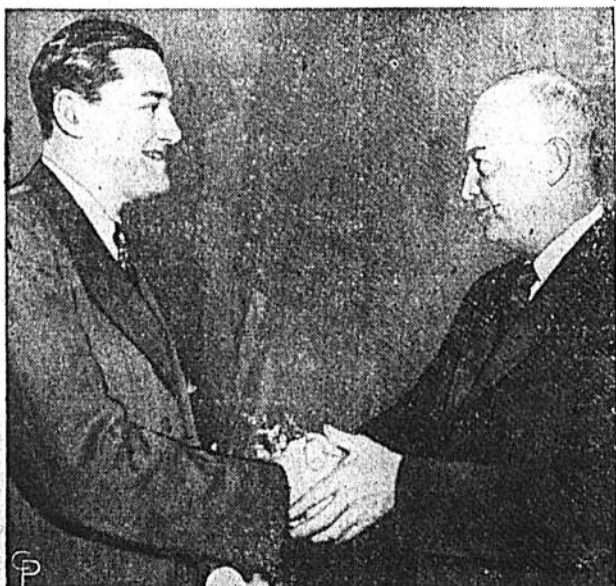
TEL.: LI 1-6716

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

Prezidentas Eisenhower sveikina Dr. Philip Young, naująjį civilinės gynybos pirmininką.

Gen. James A. V. Fleet (kairė) paskutinį kartą priima karių parodą ir atsiviešina su armija.